

THE LITHUANIAN WEEKLY
"KOVA"
 Published every Friday by the
 LITHUANIAN SOCIALIST FEDERATION OF AMERICA
 [Incorporated April 28, 1908.]
"KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

KOVA

LIETUVIŠKAS SAVAITRAŠTIS
"KOVA"
 Išleina kas Pėtnyčia Leidžia
 LIETUVIŲ SOCIALIZTŲ SAJUNGA AMERIKOJE
 Inkorporuota Balandžio 28 d. 1908.
"KOVA"
 1815 E. Moyamensing Avenue
 PHILADELPHIA, PA.

Nr. 34. Philadelphia, Pa., 26 d. Rugpjūčio (August), 1910 m. Metas VI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA

TURINYS.

ĮVAIRŲ STRAIPSNIAI.

J. B. S.	Už žudymą žudo ir žudyti liepia	409
"	Anarchistiška socialdem. taktika	410
L. F. d' M. R.	Parlamentariškoji kova	411
Kainas	Apie vieną knygele	413
BELETRISTIKA ir POEZIJA.		
V. Kairys	Kunigas pamoklininkas	415
J. Grinius	Pikti norai vis išlenda ir tt	417
Jocj Pazįstantis	Didžiausias lietuvių apgavinėtojas	418
LAIŠKAI Į REDAKCIJĄ 419		
KORESPONDENCIJOS 420		
SAJUNGOS REIKALAI 420		

TIK ANT TRUMPO LAIKO PROGA.

Gauti vieną dolerį knygomis!

Kiekvienas, kuris tik per mane užsirašys sau, arba kitą naują skaitytoją laikraščiui prikabinęs, prisilaučiant \$2.00 ant mano vardo, apturės vieną iš čion paminėtų laikraščių: t. y. "KOVA", "LIETUVA", "VIENYBĖ LIET." ar "LAISVAJA MINTI" per šiuos metus; taip pat gaus dovanat garsiąją knygą "BALTRAMIEJAUS NAKTĮ", verstą iš prancūzų kalbos, kurios kaina 76c. Ir dar "GRAMATIKA" (MOKYTOJŲ) iš kurios išmokai anglišką kalbą taip labai reikalingą Amerikoje. Laikraščių prenumerata metams vistiek 2 dol. kaustuja, jei užsirašyt is rėdytės, bet kurie per mane užsirašys, tai gaus ir laikraštį ir labai naudingas knygas. Kaip tik prisitęs 2 dol. už naują skaitytoją, tuojaus viską apturės. Metas skaitosi nuo dienos užsirašymo. Duodu dovanas, kad laikraščių skaitytojai daigintųsi ir lietuviai, kaip ir svetimaučiai turėtų gramatiką, išmokyti anglišką kalbą.

JOHN NAUJOKAS, 120 Grand St., Brooklyn, N. Y.
 THE JUNGLE „Raištą“ dar galima gauti, prisilaučiant VIENĄ DOLERĮ.

ŽINOMA visam svetui, dėlko vaistai imami į vidurius naudojami **„Anchor Pain Expeller“** yra iš jų geriausias; išdirba jį tam tikslui pagal geriausius moksliskus išradimus. Visas svietas tuos vaistus vartoja, dėlto kad nėra už juos geresnių. Prekė už buteliuką 25c ir 50c.

Kiekvienam Sajungos draugui reikalingi.

Grazus prie laikrodėlio socialistiskas rėtezėlis su globu, broliškai sveikinancios dvi rankos arba su švyturin ir socialistiskiu parašu. Prekė už vieną 25c.
 Socialistiski ženkleliai visokiu gatunku: paprasti—prekė 5c, paausnoti—25c; daugiaus imantiems nuleidžiamas nuosimtis. Reikalaudami sluskit pinigų krasos ženkleliais arba Money Orderiu. "Kovos" Administracija.

Pranešimas.

Šiuomi pranešame, jog jau sulaukėme ir 5-tą No. „Visuomenės“. Prekė 25c. Kartu NN. 1-2-3-4 ir 5-tas, tik už 90c. Kurie norite tą naują pirmėivišką laikraštį skaityt, prisiųskit krasos ženkleliais užmokestį „Kovos“ Administracijai, o touj bus jums prisiųsta Adresuokite sekančiai:

„KOVA“
 1815 E. Moyamensing Ave., Philadelphia, Pa

THE LITHUANIAN WEEKLY **„KOVA“** PUBLISHED EVERY FRIDAY BY THE Lithuanian Socialist Federation of America

J. B. SMELSTORIUS, Editor	—:—	J. GRINIUS, Business Manager	
SUBSCRIPTION RATES In all parts of the World		PRENUMERATA visose dalyse sviet	
One year	\$2.00	Vieniems metams	\$2.00
Six months	1.00	Šešiemis mėnesiams	1.00
Three months	.50	Trims mėnesiams	.50
ADVERTISEMENT RATES ON APPLICATION.		APGARSINIMU KAINOS ANT UŽKLAUSIMO.	

„KOVOS“ Spauštuvė spaudinam visokius spaudos darbus.
 Spauzdinam netik plakatus, tikietus ir programus baliams, bei teatram, netik visokius biznieriškus apgarsinimus, draugystėm ir klubam konstitucijas, bet ir visokias dideles knygas. Užsakymus išpildom visuomet į laiką greit, gražiai, už labai prieinamą prekę. Turintieji koki-nors spaudos darbą, kreipkitės į „Kovos“ spauštuvę kiekvienam laike ypatingai ar per laiškus sekančiu adresu:

„KOVA“

1815 E. Moyamensing Ave Philadelphia, Pa.
 Telefonas, Keystone, Main 2958.

ARTISTIŠKOS, IMPORTUOTOS ATVIRUTES, PIRMŲ KARTU AMERIKOJE

REPRODUKTUOTOS iš visam pasaulyje pasigarsėjusių paveikslių; puikiai koloruotos natūrališkose spalvose; varsa ir išdirbystė tikrai artistiški. Kaina: 3, už 25c. 7, už 50c. 15, už \$1.

5c.
„KOVA“ Atvirų Laiškėlių Skyrius 1815 E. Moyamensing, Ave. PHILADELPHIA, PA.

„Teisybės“ prenumeratos.

Čia garsinasi prenumeratoriai tiktai tie, kurie prisiuntė prenumeratas iki 1 mai Rugpjūčio:

Emilija Algimavičė, Mikas Ročka, Mot. Purauckas, Jonas Stanickis, F. V. Balciunas, F. Tradinis, K. Sagaitis, J. G. Rihus, A. Traška, Jonas Gurdulis, M. Labanauškas, Pr. Karaska, S. J. Samuolis, F. Pašakarnis, Dom. Lipkus, Jonas Skinderis, M. Mikalavičienė, J. Bejoriunas, J. S. Iasauskas, Dom. Riwka, J. Česnauskas, J. Ryškus, Mar. Bytantaus, J. Kuolas, F. Strassauskas, F. Juozupaitis, J. Rutkus, Ant. Jurgelionis, K. Bartulis.

Kiti prenumeratoriai tilps N2 „Teisybės“, atskaitoj, ant puslutinio puslapio knygutės „Žmonės ir Mulai“.

Taipgi nekurie draugai yra prisiuntę po \$1.50 ir nepaminėję kiek egzempliorių norėtų gaut už tą sumą. Todėl čia priverstas paaiškint, kad: tie draugai gali paskirti prenumeratas savo pažįstamiems kaipo «prezentą». Vienai ypatai už 50c siunčiasi trys egz. kiekvieno išleidimo, vieną sau pasilaikyt, o kitus gali padovanot arba parduot.

K. Rutkus,
 1417 N. 10th st., St. Louis, Mo.

laivų.
 isas ša-
 giml.
 etjų.
 , Pa.
 IAKTIS.
 inguose lai-
 10 baėktų a-
 argių, gyva-
 ne kalp per
 ęltu neturi
 skie 75c., o
 oklyn, N Y.
 turesi dau-
 gu klebonas
 000
 YGU
 Del Viru
 a yra tyk del vyru.
 is pasaka kaip gal
 znuodijima krauja
 itu stypribe, pučkus
 avima, patrotitu
 ousles ligas, ruma-
 tjai igautas lygas,
 uti išgidomas sava
 pygjai.
 tis jums kodėl jus
 liti. Knyga ta yra
 kožnas vedes arba
 ašita par Daktara,
 mu tu, specialiaiku
 siusta vrsai dykal,
 konverta. Nesinuk
 varda, ir adresa ant
 sk mums šendena.
 KUPONAS.
 Chicago
 prizadieja, aš norieju
 vėna jusu knyga del vynu
 nkit
 Kova

«KOVOS» Agentai.

- J. RUDMINAS**
Kazuno Aptlekoj, Shenandoah, Pa
- J. VISOCKIS**
8139 Vincinuas Road, Chicago, Ill
- FR. GOLUBICKI**
Box 172, Melrose Park, Ill
- J. MATJOŠAITIS**
120-124 Grand St., Brooklyn, N. Y.
- G. A. PUPAUSKY & CO.**
2342 S. Leavitt St., Chicago, Ill.
- MATT SENKUS**
46 Knox St., Lewiston, Me.
- A. M. RUKAS**
72 Hudson ave., Brooklyn, N. Y.
- J. ŠUKIS**
70 W. 25th St., Chicago, Ill.
- J. PETRIKIS**
1514 Ross Ave., Scranton, Pa
- J. M. ŠIMKUS**
4619 B. Ashland ave., Chicago, Ill.
- A. A. REKLAITIS**
234 Wayne St., Jersey City, N. J.
- SIMON KARALIUS**
342 Lenox St., Norwood, Ma s.
- P. A. JETULEVIČIUS.**
Box 203 Lawrence, Mass.
- V. STRIGAS.**
3207 Salmon St., Philada, Pa.
- F. STASIUKELIS.**
Box 1588, Fitchburg, Mass.
- J. A. TILINDIS.**
1115 Exchange av. E. St. Louis, Ill.
- M. GELGOTA.**
1212 Buttonwood Phillad, Pa.
- K. ARMINAS.**
Box 7 Willamston, Pa.
- J. ZALANSKAS.**
11 Charter, St Exeter, N. H
- A. KALASKY**
Box 1306, Renton, Wash
- A. UNGURAITIS.**
120 Grand, St. Brooklyn, N. Y.
- A. KAZEKEVIČIUS.**
PO BOX 60, Edwards Ind.
- J. BINDOKAITIS.**
71 Henry St. Rochester, N. Y.
- M. K. ŽVINGILAS.**
18 Foley st. Bristol, Conn
- ONA PETRAUSKIŪĖ,**
keliaujantis agentas:
1020 Butler St. Easton, Pa.
- ALEX. BASEVIČIUS**
3019 Pulaaky All., Pittsburg, Pa.
- V. K. RAČKAUSKAS**
1401 N. Main Ave. Scranton, Pa.
- P. GLAVECKAS**
635 W. Lombard St., Baltimore,
- J. KALAKAUSKAS**
55½ Green St., Worcester, Mass.
- J. J. VAITKEVIČIUS**
227 Chapel. St, New Haven, Conn.

NAUJAS ISZRADIMAS
Sustiprinimui ir Užlaikymui PLAUKU.

Ar norite užlaikyti plaukus ant galvos? sienka plaukai? galva pilka? ant veido yra papučkal? norite gaut rodą, kaip išgydyt ligas? Jeigu plaukai sienka ir randaš Pleškenų tai yra ženklų, kad galva paeilika pilka už keliu mėnesių jeigu nesigydyti. Jeigu norite galite atsukti per laiška, o bus išsiųsta Dykal visi aprasymai nuo ko plaukai sienka ir pleškenų at-tradimas, gyduoles nesunčiame panevali ir C. O. D. n-bijokite parasyti laiška, nes už rodą nekastuos už cento. Turime apie pusę milijono padėkavonių nuo žmonių visokių tautyčių. Rašyk pas:
Drs. Brundza Co. Brdway & S 8th st, Brooklyn, N. Y.

17 AKMENAIŠ
"RAILROAD"
LAIKRODĖLIS.

Ausuke užsakmas ir užstatomas, vyrams ar moterims. Aukso dengtas, gvaran tuotas 20 metų. Lukštal abi puel uždaromi. gražiai engraviruoti. Absoliutiškai teisingai lalko laika, speciališka vartojamas per tarnaujančius prie geležinkelio ir per nuolat keliančius. Pasigalime vyrliška ar moterliška laikrodėli gavy pareikalavimą ir antrasą per C. O. D., leidžiame išguzeminuoti ir užmokėti tik \$5.75 ekspresul. Jei rasite netinkanti, sugrąžinkite. Atmink, kad tu gal už panašų laikrodėli užmokėtum \$35.00, jei ji tau siulytų pirkti laikabus pardavėjas. Prie laikrodėlio mes duodame 14 karato paankauotą rėžėli su brelloku dykal. **EXCELSIOR WATCH CO** 908 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.

Gerai dantys yra neatbutinal reikalingi gerai sveikatai, todėl nueik pas dentista

Dr. J. I. Halpern

868 N. 6-th St. Philadelphia, Pa.
Jis sutvarkis tavo dantis už žema preke. Traukia dantis be skausmo, indeda naujus. Kalba lenkiškai.
Valandos: Dienomis 9 iki 9 vaka Nedėliomis 9 iki vak

Ant pardavimo

—Labai pigiai Bučerne ir Groserne—
1211 s. 18th st. Philadelphia, Pa.

Nutarimas.

Mēs LSS. 81 kuopa, Chicago, Ill., mėnesiniam susirinkime, atsibuvusiam liepos 30 d. š. m. nutarēm paaukauti iš kuopos izdo 10 dol.; 5 dolerius skiriam «Rankpelnio» redakeijai, ir 5 dol. sergančiam draugui Bukėnui.

Pavyzdys yra ir kitoms kuopoms. Draugai, šelpkime savuosius.

81 kp. Sekr.
P. Martinkaitis.

Garsinkitės
"KOVOJE"

DIDYSIS GYDYTOJAS NEW YORKO,
Ferdinand Hartmann

PRANESZA NESVEIKIEMS VYRAMS IR MOTERIMS SAKYDAMS:

neriekia ilgiau sirgti ir vargytis ligoms, nes aš Jus išgydysiu; todėl, kad aš per 20 metų tyrinėjas medicinos mokslų ir gyduoles, už tai žinau, kurios geriausia gydo sergančio žmogaus kuna, per tai su geriausia pasekmę New Yorke išgydžiau daugiau žmonių, negu koks kitas daktaras teip pat plačioje pasaulėje. Aš išgydžiau tokias ligas, kurių jau nieks neįstengė pagelbėti ir kiti daktarai buvo pripažinę už neišgydomas;--- per ką turiu daugybes padėkavonių ir už mokliškus darbus už tai, kad aš pramaniau jog:

KRAUJAS YRA TAI PAMATAS SVEIKATOS IR GYVASTIES.

Gyduolės, kurios nepataiso kraujo yra negeros ir negali išgydyti ligas, nes blogas kraujas, pradžia visokių ligų. Užtikrina, kad mano visos gyduolės yra pritaikytos prie kiekvienos ligos; už tai ir daugiausia sergančių išgydžiau ir tuos, ką kiti daktarai neįstengė.

Pasargas: aš nesu institutas, nesidengiu numirusio kito daktaro vardu, ne humberkas, ne nigeris šundaktaris, --- bet **TIKRAS DAKTARAS MEDICINOS** ir sergantį, kurį apsiimu tai ir išgydau.

SKAITYK ŠTAI KĄ IŠGYDYTI RAŠO:

Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus.
Daktaras Hartmanas, esu neišpasakytai dėkingas, už išgydyma mane nuo ligos abelno nupuolimo ant sveikatos nusilpnėjimo, ką gavau tą liga per saužagiavima.
M. ANDRUŠENKAS.
Clairmont, Cal.

New York, 5 Geg., 1910.
Aš žemlu pasirašęs, širdingai dėkavoju Dr. Ferd. Hartmannui, už išgydymą nuo ligo, kuri kankino maną per 3 metus, skaudėjimas vid riuose, pagedusių nervų ir kraujo; kas labai mane privargino. Nors kiti neįstengė išgydyti, bet, kad Dr. Hartmanas patalkė, greitai ir pamatiškai išgydyti, tad pripažystų, kad esi geras daktaras New Yorke.
Pilnas guodonės **FR. LEVAČEKS,**
544 W. 50 St., New York, N. Y.

Teisybe pati uz save kalba. Geresniu darodumu negalim reikalaut.

Kad sergi pats arba tavo pažįstamas bei sesuo arba brolis, jei negali ateiti nėra skirtimo kaip toli gyvenate, parašyk apie liga lietaviškai, aš duosiu rodą ir **IŠGYDYSIU:**

Sk audėjimą sanarių, kaulų, strėnų, kojų, pečių ir nedirbimą vidurių Galvos skausmą, širdies ir plaučių ligas, snkkaus kvėpavimo, slogų ir nusilpnėjusius vyrus, dyspepsijos, nervų ligos, taipgi nuo jaunystės klaidų, įgautų nesveikumų, sėklos nubėgimo, blogų sapnų, visokių užsikrečiamų slaptų lig. Teip-pat **MOTERŪ:** skausmingų mėnesinių, baltųjų tekėjimo, gumbo ligų; neatbokit' kad kiti daktarai Jums nepagelbėjo, aš kad apsiimu, tai ir išgydysiu šviežias ir užsisenėjusias visokias ligas. Geriau, kad iš karto pas mane atsišauktumėt, pirmiau negu kur kitur. Rašyk kaip moki ir kaip jauti nesveikumus savyje, aš suprasiu, ištersiu, kad reikės pritaikysiu gyduoles, kurios yra naujausio išradimo o apturėsi sveikata. Aprašant ligą klausiant rodos visada adresuoti ant mano vardo taip:

Dr. Ferdinand Hartmann,
218 East 14-th St. New York, N. Y.
Ofiso val. nuo 11 iš ryto iki, 5 val. po piet. Nedėlioms nuo 10 iki 1 po piet.

„KOVOS“ administracija knygu katalogus išsiunčia dovanai. Reikalaukite.

UŽ ŽUDYMĄ ZUDO IR ŽUDYTI LIEPIA.

OKIŲ apsiereiškimų šiandieniniuose draugijinio gyvenimo santykiuose taip daug sutinkama, kad ištikrųjų reikia stebėtis, jog jų bjaurumą tik nedidelė žmonijos dalelė temato.

Didžiama žmonijos net ir XX metšimtyje krikščioniškos eros tokių apsiereiškimų bjaurumo nemato, matomai dėlto, kad tai yra vaisiai šiandieninės valstybinės tvarkos, kad tai yra darbas saugojančių teisingystę valstybės įstatų ir darbas saugojančios dorą bažnyčios. Tos dvi įstaigos sutveria šiandieninę tvarką, kurią laiko atsakančia net ir mūsų gyvenimo laikams, nors ji išreiškia pasibjaurėtiną barbarizmą.

Kas dar mano, kad katalikiškoji kunigija yra apginėjais krikščioniško mokslo doros ir meilės artimo, tas lai skaito ir pasirūpi na suprasti kunigų leidžiamus laikraščius. Štai viens pavyzdys. Areikatalikiškas, leidžiamas lenkų kunigų «tėvų Zmartwychwstancų» dienraštis «Dziennik Chicagoski», rašydamas apie susstrikavusius gatvekarų aptarnautojus mieste Columbus, Ohio, į kur valdžia pasiuntė kariumenę streikininkus pavergti, kad ta kariumenė atsiskaitė šauti į darbininkus, minėtasis kunigijos organas pasipiktinęs, savo redaktoriškose pastabose rašo: «Beveik visa laikraštija nutylėjo faktą, koksai atsitiko iš priežasties gatvekarų aptarnautojų streiko Columbus, Ohio, nors tas faktas meta smarkią šviesą ant organizacijos ir disciplinos kariumenės Jungt. Valstybėse.

«Priešai maištininkus ir riaušininkus streikierius išsiųsta valstijinę miliciją. — Nenuogandęs sunęs Marso, būsiantie Japonų apveiktajai, stojo ant vietos ir vietoje išpildyti savo pareigas, kurių reikalauja tvarka ir apsaugojimas svetimos nuosavybės (suprask: vietoje žudyti reikalaujančius duonos darbininkus), jie (kareiviai) suaukavo streikieriams \$500!»

Kunigų organas pasipiktina tokiu kareivių pasielgimu, kad vietoje švininių kulipų alkaniems savo broliams padavė šmotelį duonos, ir reikalauja, kad tokie kareiviai būtų nubausti. «Jau pats atsluntimas kariumenės, liudija, kad streikieriai perženginėjo laisvės ribas, naikindami kompanijos nuosavybę ir grumodami pavojum važiuojantiems gatvekariais nekaltiems žmonėms. Iš to išvedimas, kad kareivių sąjausmas streikieriams ne vietoj ir užsielpo bausmę».

Štai krikščioniškos doros mokslo žiedai! Neužtenka to, kad valdantieji kareivius už atsisakymą nenusikaltusius jiems žmones žudyti nubaudžia mirtim, t.y. nužudo, šiame atsitikime, kad tie valdonai pasirodė žmoniškesni ir už nežudymą neišpildytojus įstatymų nenužudė, katalikiškoji kunigija per savo organą nesigėdi viešai peikti valdžią ir pasmerkti artimo meilę, kurią išreiškė savo sąpiliečiams kareiviams. Tokius doros skelbėjai liepia žudyti, nes jie pripažįsta teisę pavergtiems.

* * *

Ką-gi būtų pasakę tie «doros skelbėjai», jeigu į New Yorko majorą būtų šovęs socialistas-bedievis? Šovė ištikimas katalikas, republikoninių pažiūrų. Valdancioji klesla dėlei to negali užsiplūti ant netikusios šiandieninės tvarkos niekintojų.

Męs gi žinodami gerai, kad mirtis vieno asmens iš tarpo barbariškos tvarkos palaikytojų, tos tvarkos nepanaikys, ir pasiūtis pasikėsintojus darbas nė kiek nepageris draugijinius santykius. Tokį darbą, kokių nebuk politiškų pažvalgų žmogaus padaryta, laikome už neišmintingą ir papeiktiną. Piktadarystę, dagi žmogžudystę pasmerkiame, žinodami, kad valdantieji už tokius darbus greit pasiskubis nubausti, papildant antrą žmogžudystę.

Tai kasdieniniai šiandieninės tvarkos apsiereiškimai, tačiau mes negalime jų praleisti pro akis, pasidžiaugdami vilčia, kad pašautasis pasveiks, o kaltininkas liksis nubaustu. Pasipiktindami

panašiais apsiereiškimais, turime pajieškoti priežasties, pagimdžiusios piktadarystę. Ji slepiasi žodžiuose paties pasikėsintojus James'o Gallaghero, kuris pasakė: «šoviau tik kaip į majorą, o ne kaip į pilietį». Buvęs jis miesto valdybos nariu. Jo darbas miesto valdybai pasirodė negeru ir likosi pavarytas. Pasiliko be darbo, o sykiu ir be pragyvenimo priemonių. Alkis ir skurdas sukėlė jo sieloj pagiežos ir neapykantos jausmus linkui tų, kuriuos laikė už ištumėjus į skurdą. Jeigu visuomenė būtų suteikusi jam pagelbą, jeigu visuomenėje būtų įstaiga, kuri neapipilėsi bedarbių pasirūpintų surasti jam pragyvenimo būdą, tasai žmogus nebūtų pasiryžęs rizikuoti savo gyvastį. Priežastis jo pasielgimo randašis ne jame, bet draugijiniam surėdyme, kuris vieniems duoda galę valdyti kitus, atimti iš valdomųjų viską, net ir pragyvenimo priemones, kad tokiu būdu daryti iš žmonių piktadarius ir paskui tuos «piktadarius» žudyti ar naikinti kalėjimais.

Kapitalistiškoji klesla turi tą valdžią savo rankose, ji yra piktadariškos tvarkos palaikytoja, ji yra kalta už visas piktadarystes ir žmogžudystes, o sykiu ta baisi atsakomybė puola ir ant piktadariškos tvarkos apginėjų — ant kunigijos, auklėjančios dvasios vergiškumą, ko pasekmėmis turi būti tik piktadarystės ir doriškas nupuolimas.

Nuolankumas valdomųjų išvysto žvėriškumą valdančiųjų, kurių prievarta ir brutališkumas anksčiau ar vėliau priverčia trūkti pavergtųjų kantrybę ir vietoj nuolankumo ir pasidavimo atsirasti baisiai pagiežai ir neapykantai linkui tyronų.

Tos priežastis ir Gallagherį pastumėjo prie baisios piktadarystės, tas priežastis pripažint pradeda ir pati valdančioji klesla. Tyrai kapitalistiškas dienraštis «The World» gana aiškiai jas pripažįsta, sakydamas: «Jeigu baisi mirtis laukia atmenamo užsiuoliu mo didvyri, jieškojusį atmonijimo už nuoskriaudas, tai Amerikoje privalo rasti pakaktinai ugnies, kad pagal seną būdą reikalauanti apvalyti gyvenimą nuo netiesioginiai kalto pasiryzelio, bet taipgi kad išnaikinti ant visados politiškias ir draugijines nuoskriaudas, kurios sukūrė tame nelaiminguolyje pagiežą ir valdė jo piktadarišką ranką». Ir tas šiandieninės tvarkos apginėjų prispažinimas prie teisybės, liudija, kad artinasi diena, kuomet piktadariškos sistemos palaikytojai priversti bus pripažinti, jog ta sistema, auklėjanti piktadarius ir žmogžudžius, ta sistema, gimdanti draugijines ir ekonomines nuoskriaudas, turi būti panaikinta ir jos vietoj įvykdinta ta tvarka, už kurios reikalavimą šiandien esame kalinami, persekiojami, žudomi ir iškeikiami.

Socialistai labiau, negu kas-nors kitas, pasmerkia atėmimą gyvasties kitam žmogui, bet sykiu nurodo, kad pakol valdančioji klesla atima gyvastį darbininkams fabrikose ir kasyklėse, pakol žudo alkui, skurdu, prostitucija ir prespanda, patol valdantiems tur gręsti pavojus.

Panaikinkite tikras priežastis tų piktadariškų pasikėsinių, o tuomet niekam negrės pasikėsinių pavojus.

Panaikinkite kapitalizmo sistemą, o sykiu panaikysite diegą, iš kurio dygsta žmogžudžiai ir piktadariai.

Nemokinkite žudyti, už žudymą ir nežudymą nežudykite, o nežudymo niekam bijoti nereiks.

Tečiaus nepagelbės čia jokie filozofavimai, jokie patarimai, nė gi atmonijimai. Kapitalizmo sistemos nepanaikys buržuazijinė filozofija, nepanaikys jos ir užmušinėjimai majorų ar prezidentų.

Panaikinti nelemtą draugijinį surėdymą tiktai pavergtųjų politiškoji akcija ir suprantančiųjų nelemtumą šių dienų draugijinio surėdymo, piktadariškumą šiandieninės valstybinės tvarkos, įsta tymdavystė tegali. Tam reikalingas pavergtųjų susipratimas ir pažinimas socializmo.

Jeigu Gallagher'is būtų buvęs socialistu, pažįstančiu socializmo mokslą, jis būtų žinojęs, kad užmušimu vieno išnaudotojų blogo nepataisys, gyvenimo sąlygų pagerinimui jis būtų panaudojęs savo pilietišką balsą, atiduodamas jį už socialistų kandidatus.

nn

EIKIEMS VYSAKYDAMS:

argytis ligoms, kad aš per 20 metų ir gyduo geriausia gydo er tai su geriausių gydytoju daugiau daktaras teip išgydžiau tokias lengvą pagelbėti ašinę už neišgytų padėkavoms už tai, kad

GYVASTIES.

ir negali tokių ligų os prie kiek gydyčiau ir tuos,

o daktaro vardu, DAKTARAS ME-

lyktytai dėkingas, to ant sveikatos imia.

Cal.

iu darody-

ba brolis, jei šyk apie liga

edirbimą vidurių o, slogų ir nusilpstės klaidų, įgau krečiamų slaptų tekėjimo, gumkad apsimu, tai au, kad iš karto kaip moki ir kaip pritaikysiu gy. Aprašant ligą,

k, N. Y.

o 10 iki 1 po piet.

gygu katalaukite.

Anarchistiška ir Socijaldemokratiška taktika.

NEMANAU čia plačiai ir nuodugnai aiškinti nė vienos, nė kitos paminėtų frakcijų taktikos, nes tai būtų gal čielai tomai rašto, vien noriu tik ablamiausį supratimą duoti link to klausimo tiems draugams, kurie neramiai pradeda klausinėti redakcijos, ar toksai draugas yra socialistu, kuris agituojas už anarchizmą ir niekinas socialistus. Suprantamas dalykas, kad toks žmogus vieną frakciją giriantis, o kitą stačiai pasmerkiantis, ypač kad ta pasmerkiamoji yra viso pasaulio proletarijos pripažinta už atsakančiausią kovoję prieš šios dienos surėdymą, — nusikalsta prieš tuos pripažintuos ir yra dezorganizatorium darbinikiško vienijimosi. Bet ar toksai yra socialistu ar socializmo priešu, spręsti negalime, nežinodami, kaip jis gerai supranta patį socializmą. Darydamas tatau iš nežinojimo socializmo, niekindamas jį — klysta; pažinodamas jį ir studijuodamas visuose apsirėiškimuose, jeigu prieina prie kitokių pažiūrų, neturėdamas blogos intencijos, negalėtų niekinti socijaldemokratiškos taktikos, nes turėtų, kad ir nenoroms, pripažinti, jog ana yra geriausiai pritaikyta prie žmonių judėjimo.

Dėlei to reikės privesti čia tik keletą pavyzdžių, kad persitiktinti, ar socijaldemokratų kovos būdai yra netikę ir ar yra geresni būdai, kad panaikinti šių dienų draugijinio surėdymo tvarką.

Kadangi anarchistai nepripažįsta jokios abelnos programos, kad beveik tiek tarp jų nuomonų link taktikos, kiek pačių anarchistų, kad anarchizmo išpažintuos negalima išskirti į kokią-nors vieną atskirą frakciją, todėl čia prisieina kalbėti apie frakcijas užsiparvavusias anarchizmu. Tokių frakcijų veikimą peržvelgę ir sulyginę su socijaldemokratijos veikimu, galėsime išvesti sau konkluziją, kokios taktikos darbininkams pridera laikyties, kad veikian numesti nuo savo sprando kapitalizmo jungą.

Kas pasakytų, kad Francūzijos revoliucija proletarijatu buvo laimėta, tas labai klysta, jeigu nemeluoja. Francūzijos darbininkų luoma nemažesnėj priešpaudoj ir skurde šiandien gyvena, negu kad monarchijų darbininkų luomos. Tiesa, Francūzijos proletarijatas savo krutinėmis nugriovė despotizmo sostą, tik savo nuveikimo vaisiais pasinaudot nemokėjo, nes stoka buvo klesinio susipratimo. Tuos vaisius susižerė sau gudresnieji: miestiškoji demokratija ir Prudono*) pasekėjai, susitaisę tinkamus įstatus ir valstybinę tvarką, kurioje gangreit išsivystė darbininku luomos naikintojas — kapitalizmas.

Apsižiūrėjus polaik, kad darbininkų klesai nieko nelaimėta, sukilus 1871 metais, Francūzijos valdančioji klesa leido Bismarko karžygiams sukilelius namandinti. Tik pačiame Paryžiuje išskirsta 35.000 darbininkų, daugybę jų ištremta svetur duonos ir prie-glandos jieškoties. Tokiu būdu Francūzijos valdžia upėse darbininkų kraujo nuskandino proletarijato reikalavimus.

Beje, juk valdžios kitaip ir nesielgia, bet čia mat buvo valdžia rankose būtent «proletarijato brolių», save vadinančių socijaldemokratais (šakniniais socialistais), skelbiančių laisvę, meilę ir brolystę. Ta valdžia labai greit pamiršo apie savo žadėjimus: įkurti komunizmą, kur kiekviens naudotųsi lygiomis teisėmis ir vaisiais savo triūso. Pamiršo ji gangreit apie amžiną prudonišką žmogaus teisingumą ir brolystę, nes pamatė, kad su «tamsia minia» negalima lygybė ir meilė gyventi, kad kapitalizmas su jo visom pasekmėmis yra reikalingas palaikymui valstybės.

Nuo 1887 metų Francūzijoje išviešpatavo socijaldemokratai, kurių vadovu buvęs Francūzijos ministerių ex-pirmininkas Clemeceau.

*) Anarchizmo skelbėjo.

Proletarijatas suprato, kad iš niekur malonės laukti negalima. Pradeda vėl judėti. Suprato, kad remties amžinu žmogaus teisingumu — tai paikas tikėjimas, kad meilė, brolystė reališkame gyvenime kapitalistiškoj tvarkoj nėra galimi, tat pradeda tikrą socijaldemokratišką klesų kovą prieš kapitalizmą ir klesų nelygybę; kovą už ekonomišką išsiluosovimą ir už kolektivizmą, t.y. kad didžioji nuosavybė — industrija pereitų iš privatiškų į visuomenės rankas.

Antrame Francūzijos socijalistų suvažiavime tie reikalavimai tampa įnešti apsvartymui. Juos ypač rėmė marksistai su savo vadovu Guesde. Bet priėmė tik mažuma. Guesde pradeda organizuoti socijaldemokratų partiją. Tam darbu stoji skersai kelio socijaldemokratiškieji su savo vadovu Blanquis iš Vaillant, apskelbdami marksistų taktiką pataikūniška. Tečiaus III socijalistų suvažiavimas 1879 metais 73 prieš 27 balsais priima Guesdo rezoliuciją, reikalaujančią suorganizavimo atskiros nuo socijaldemokratiškų ir socijaldemokratiškieji partijos, ir paveda naujai partijai programą sutaisyti Guesd'ui ir Lafargui*). (Programą suredavo pats Marksas su Engelsu Londone). Sekančiame suvažiavime Havre, programa tampa priimta ir susiorganizavo «Francūzijos Darbininkų Partija».

Pasidėkavojant socijaldemokratiškai Fr.D.P. propagandai, nuo 1882 iki 1892 metų pačioje marksistų arba socijaldemokratų partijoje prisiskaldė daug frakcijų: gedistų, žoristų, bruisistų, alleministų ir dar kitokių, kurios vieton eiti kovoj išvien, pradėjo tarpe savę esties, kuo privedė partiją prie plyšimo. Iš plyšusios pusiau partijos dalių prisiskaldė daug viršminėtai užsivardijimais frakcijų. Tos gi negalėdamos ilgai pačios savaimi gyvuoti, pradėjo jungties ar prie socijaldemokratų, ar prie socijaldemokratiškų. Socijaldemokratiškieji taipgi panašiai padarė.

Socijaldemokratai laikėsi savo paprastos taktikos, t.y. many-mo, kad reformų keliu bus galima įvikinti prudonišką mokslą, o sykiu leido plėtoties kapitalizmui. Socijaldemokratai nesitrakė nuo savo programos ir principų, vesdami klesų kovą, už naują ekonominę ir politišką surėdymą, už socijaldemokratišką tvarką.

Socijaldemokratų priešų vadovu nuo 1893 metų likęs Joures, ir nuo šio laiko tarpe gedistų ar marksistų ir žoristų prasideda griežčiausia ir atkakliausia kova, kurios atbalsiai pasiekė net tarp-tautinių socijalistų kongresą.

Žoristų partija, kad išnaikinti savo priešus marksistus griebėsi aštriusių priemonių, bet kad viens jos narys, tuomet užimas karės ministerio vietą, Millerand'as, pradėjo išvien su kitų valstybių ministeriais svarstyti karių reikalus, prisidėjo prie padarymo Francūzijos sandaros su despotišku Rusijos caratu, kuomet 1900 metais pasiuntė ginkluotą kariūmenę prigelti pavergti sustreikavusius Chalons mieste darbininkus, tokiais socijaldemokratiškų darbais pasipiktino net patsai Joures, kuris atsimetė nuo jų ir 1904 metais prisijungė prie socijaldemokratų, kurių suvažiavime 1905 metais mieste Roun'e priimta grynai socijaldemokratiška taktika ir principai, nuo šio laiko liekasi viena darbinikiška partija — Socijaldemokratų.

Tečiaus karšto būdo francūzai ir iki šiandien negal susitaikyti linkui taktikos, kuri, kaip žinoma, pas socijaldemokratus eina ramioju keliu. Tie karšti elementai trukdo tik partijos darbus organizavime proletarijato ir kovoj už darbinikišką išsiluosovimą.

Nekalbant apie kitas «socijaldemokratiškas» frakcijas, kaip antai: socijaldemokratiškas, valstybinių socijalistų, maksimalistų bei kitų, prie kurių priskaitomi, tai prie vienos, tai prie kitos ir anarchistai, išskiriant anarchistus-komunistus, kurie taipgi da skaldosi į pažvalgines pakraipas, kadangi anarchizmo svarbiausiu principu yra individualizmas arba asmeniškasis išsitobulinimas, verta paž-

*) Markso žentui.

velgti į grynai socialdemokratų veikimą.

Zinant, jog visuotina sociališka revoliucija artinasi neišvengtinai, pasidėkavojant darbininkų klesinio susipratimo besiplėtojimui, socialdemokratija svarbiausiu laiko organizavimą ir švietimą proletarijato, kad po revoliucijos neatsitiktų tas pats, kas atsitiko Francūzijoje esant darbininkų plačioms minims neprirengtoms prie demokratiško valdymosi, arba kad neatsitiktų tas pats kas atsitiko su tamsia liaudžia Rusijos revoliucijoje.

Paėmus bent užpėreitų metų Vokietijos socialdemokratų partijos atskaitą priduoatą partijos suvažiavimui, persitikriname, kad vokiečiai savo ramiuoju keliu ištikrųjų toliu nužengia, negu francūzai ar kitų tautų karštesnieji elementai. Iš tos atskaitos persitikriname, kad partija išleidžia 71 dienraščių; pėreitų metų atskaita parodo, kad jų skaičius pasiekė jau 76 Užpėreita metais užgimė dienraščių 7; Sonnenburge ir Darmstade tais metais įsteigta partijos dvi naujos spaustuvės; Saksonijoje pradėjo eiti naujas partijos laikraštis «Volkszeitung», kurio spaustuvės įrengimas partijai lėšavo 20.000 markių. Prie tų paminėto skaičiaus dienraščių išėina daugybė priedų ir mėnesinių mokslškų žurnalų. Iš viso partija turėjo nuosavų 53 spaustuves. Centralinis partijos organas «Vorwarts» tais metais turėjo gryno pelno 150.000 markių; pėreita metais tas pelnas pasiekė arti 10 milijonų markių. Skai tytojų pasidaugino 8,315, darant skaičių 120.000. Mokslškas žurnalas «Neue Zeit» turėjo skaitytojų 9000; pasidaugino 1300. «Der Wahre Jacob» — 235.000 skaitytojų; «Gleichheit» — 84 000 skaitytojų. Partijos išdan įplaukė gryno pelno 60.000 markių. «Vorwarts» išleistuvė pardavė literatūros už 660.000 markių. Gryno pelno iš parduotos literatūros partijos išdan įplaukė 33.000mk. Iš tų pinigų partija išleido 250.000 agitacijos reikalams; agitatorių mokykloms išleido 70.000mk.; spaudos pašelpoms 150.000mk. Narių skaičius buvo 587,387; tame skaičiuje buvo 29.458 moteriškės. Sekančiais metais partijos narių skaičius pasiekė 633,309; tame skaičiuje moterų priskaitoma 62,259. Bet sąskaita daryta iki birželio 30 d. 1909m. Nuo to laiko iki šiandien narių skaičius dar žymiai padidėjo.

Ką-gi tas viskas reiškia? Tą kad socialdemokratų darbo vaisiai gana gražūs. Jeigu partija gali leisti tiek dienraščių, mokslškų raštų ir išparduoti tiek daug literatūros, reiškia turi turėti pakaktinai ėmėjų, o jų nebūtų, jei klesinis susipratimas darbininkų plačiųjų minių neapimtų. Suprantama kad socializmo idėją taip plačiai išplėtoti reikėjo patiems socialdemokratams. Suprantama taipgi, kad idant proletarijatą pakelti ant augšto kultūros laipsnio, reikia taipgi pasirūpinti pagerinti jų materijalškas būvis arba ekonominės sąlygos, kad galėtų pirkti socialistišką literatūrą ir skaityti arba užlaikyti socialistiškus laikraščius.

Kad tą atsiekti socialdemokratai randa reikalingu vesti politišką kovą, t.y. dalyvauti parlamente, už ką anarchistai labiausiai socialdemokratams peikia, rurodydami, kad jie dalyvaudami purvinoj valstybių politikoj patis susipurvina, ir būtent daigi palaiko tuomi valstybės esančią tvarką. Kad taip gali būti, griežtai negalima užginčyti, bet negalima užginčyti sykiu ir to fakto, kad be socialistų parlamentariškos kovos, sėdintieji parlamenteose kapitalistų ir buržuazijos atstovai nė nepamislytų apie įvykdinimą paleigvinančių darbininkams ekonomines gyvenimo sąlygas istatų, be ko darbininkui apšvieta neprieinama, o neapsišviečiusios tamsios darbininkų minios, kad ir pavyktų pėrvesti sociališką revoliuciją, vėl leistų išviešpataut ant savės iutektuališkai išsivysčiusiems klodams.

Ar galima tik už tat niekinti socialdemokratams, kad jie vengdami veltaus kraujo praliejimo ten, kur be to galima apsieiti, stengiasi apsaugoti proletariją nuo apsilvimo, stengiasi visais pėriua mais būdais pakefti liaudies apšvietą ir klesinį susipratimą?

Jeigu anarchizmo pasekėjai bjaurisi purvinos politikos, reišk

kia bjaurisi kovoti už skurdžių skarmalų darbininkų gerovę. Užsūmdami vien savo individuališku išsitobulinimu, nesirūpina didžiumos tobulyste, leisdami jai būti «netobula», o tokią mivią vis reikia tobulesniems valdyti.

Jeigu gi žino, kad socialdemokratų programa apima taip plačias ribas, kaip tik pačių anarchistų teorijos apibriešti tegali, daigi platesnes, nes socialdemokratija nepaniekina jokios priemonės, leidžiančios pastumti žmoniją prie tobulybės siekinio, tai, jeigu geidžia tikros laisvės ir lygybės žmonijai, socialdemokratijos niekinti negali.

Socialdemokratija anarchizmo kaipo mokslo, kuris reikalauja pilnos asmeniškios laisvės, panaikinimo visokios prievartos ir valdžios, nepaniekina, tečiaus anarchistų teorijos nepritaiko prie savo taktikos, nes žino, kad tas tik pailgintų proletarijato vergiją, ant daugelio metų nustumtų klesinį išsiliuosavimą arba klesų panaikinimą.

Kalbant žodžiais K. Kautskio, kuris Vokietijos soc-dem. partijos suvažiavime Norimburge, kritikuodamas tuos draugus, kurie atmeta «marksizmo negerumus», pasakė: «Teoretiškuose klausimuose galime nuomonėms nesutikti, bet mūsų veikmė turi būti vienoda. Galima būti geru draugu ir nesutikti su materijalškais dėjų supratimais, bet visai negali būti partijos draugu tasai, kas priešinasi pamatiniams partijos principams, kas priešinasi partijos suvažiavimuose priimtiems nutarimams. Kas tvirtina, kad kiekvienas turi pilną teisę elgties sulyg savo liuoso noro kovs veikmėj, tas nėra socialdemokratu, tik anarchistu! Vienata (asmuo) bespėkis. Žmogus pastoja galingu kovoj tik susijungęs su kitais panašių pažiūrų žmonėmis. Tas pasidavimas valiai didžiumos, toks paaukavimas asmeniškios laisvės labai minios, nėra priklausomybe ar vergija».

Taigi šitie Kautskio žodžiai atsako mums, ar toks, kuris niekina socialdemokratams, žinodamas jų programą ir principus, yra mūsų draugu, ar priešu. Jeigu jis atmeta teisę, kad tur spręsti didžiuma, o ne mažuma, peržengia socialdemokratizmo principus, o nepildantis tų principų negal vadinties partijos nariu. Vienok kritikuoti socialistus ar socialdemokratams už padarytas klaidas niekas negal drausti, by tik ta kritika būtų teisinga kritika, o ne insinuacija ar apšmeiža, ardančia darbininkų sutikimą ir jų organizaciją.

J.B.S.

Parlamentariškoji Kova.

Kaip žinoma, tai vis dar randasi oponentai, kurie priešiasi socialistų dalyvavimui parlamenteose. Tie oponentai, anarchistai, sindikalistai, makismalistai ir kiti, palaikymui savo nuomonės, kad socialistai neturi dalyvauti parlamenteose pastato sekančius motyvavimus:

I. Išnaudojimas darbininkų yra atliekamas dirbtuvėje; o tas, kaip darbininkų truso prisisavintojai išdalina tarpe savės nuo darbininkų paglemztą turta, nesvarbu esą dėl darbininkų, nes tas turtas jau nuo darbininkų paimtas. Taigi darbininkų užduočia yra organizuotis vien tik industrijoje dirbtuvėje, ir tik ten yra tikra vieta dėl vedimo kovos, nes ten nuo darbininkų paglemžiama turtas.

II. Paprastai parlamenteose buna išrinkti reformatoriai ir tuomi tai nulaužiama socialistų judėjimui jo aštrioji taktika, nes reformatoriai daro kompromisus su buržuazija.

III. Paskutinis tai ta, kad politiškoji kova parlamente negali pagerinti darbininkų sąlygų. Parlamenteose įgyti pa-

gerinimai, nékiek neįstengia pagerinti darbininkų buvį, pav. Vokietijoje su visais jos išgarsintais darbininkų įstatymais, darbininkų algos yra žemesnės, negu Amerikoje.

Dabar pažvelgsime kiek yra teisybės ir pamato tuose užmetimuose.

Kad darbininkai išnaudojami dirbtuvėje, tai faktas. Bet taipgi faktas yra tas, kad ir viešpatystė yra taipgi darbininko išnaudotoja. Kokiu budu išnaudotojai galėtų priversti darbininkus prie nuolaukus paklusnumo, jei viešpatystė neprigėlbėtų išnaudotojams su policija (Rusijoje), teismais (Amerikoje) ir kareiviais Rusijoje, Francuzijoje ir kitur.

Dėl darbininkų negali but be svarbos, kaip mokesčiai yra išdalinami ir iš kur jie paimami. Tuom tarpu mokesčiai paimama iš darbininkų, kurie juos sumoka pavidale multos ant reikalingų dalykų gyvenimui pav. duonos, cukraus, drabužių, kambarių, ir tt.. Mokesčiai nuo turto ir uždarbio, neįvesta nė Amerikoje, nė Francuzijoje. Neįvesta tie mokesčiai todėl, kad tauta, t. y. darbininkai patįs nekontroliuoja parlamentą, bet atidavę savo priešams kapitalistams kontroliuoti. Mat mokesčius moka vartotojai gyvenimui reikalingų dalykų. Bet parlamentas yra tas, kuris padalina bei uždeda mokesčius. Parlamentas čion (Suv. Val. kongresas) yra tas, kuris paskiria 400 milijonų dolerių dėl militarizmo. Ar darbininkai ant to ramiai gali žiūrėti? Pagalios, jei jie ir norėtų tarti kokį žodį, tai negali, nes neturi nė viena atstovų parlamente. Kuomet Anglija pernai išmokėjo dėl kariškos laivynės užlaikymo 150 milijonų dolerių. Ar tai nevogimas tautos sumokėtų pinigų? Kuomet Vokietija užpernai dėl kariškos laivynės išmokėjo 95 milijonus, pernai 102 milijonu, o šįmet reikalauja dar daugiau! Dirbtuvėje nuplėštą darbo viršvertybę yra išdalinama per viešpatystės mašineriją—ponus įvairioms kapitalistų grupoms: bankieriams, gelžkelių karaliams, žemės savininkams ir kitiems, o viešpatystė yra ta, kuri prigėlbsti išdalinti tą nuo darbininkų atimtą turtą ir diktuoja, reguliuodama «įstamiškąjį» nuosimį, kiek kuri kapitalistų grupa turi gauti tuo turto, apgina kontraktų teisę ir gelbsti bankrutuojančius kapitalistus. Bet viso to negalėtų daryti taip drąsiai, jei Suv. Valst. parlamente (kongrese) rasti darbininkų luomos atstovai.

Antras dalykas, tai liokni reformatorių. Kaslink tų, tai tie reformatoriai įeina į parlamentą, nežiurint, ar juos darbininkai renka ar ne. Suprantamas dalykas, kad tokie reformatoriai, jei jie moka gerai reklamuoti savo reformą, patraukia ir neusipratusius darbininkus. Tų reformatorių, kurie iškilę š socialistų, yra mažai ir juos galima ant pirštų suskaičiuoti. Prieš tam turime nepamiršti, kad socialistai valstybiniai, kaip Milerandas, Briandas ir Vivaini, kurie užėmė ministerių vietas Francuzijoje, tapo prašalinti iš socialistų partijos. Garsusis Vandervelde, balsuodamas už Belgijos kolonijų politiką, surengė sau nemažą pirtį nuo partijos ir kokią gražią dieną gali nustoti savo mandatą į parlamentą. Iš to matome, jog jei kokis-nors reformatorius atsiranda tarpe socialistų ir ištikro jis nori savo reformas įvykdyti gyvenimui, tuomet jau ir jo dienos tarpe socialistų suskaičiuotos. Beto ir apart parlamento, tie reformatoriai nustoja užtikėti-

mą tarpe darbininkų. Visam pasauliui pažįstamas valstybinis socialistas Bernšteinas, kaip žinoma, pereituose Prusijos parlamente rinkimuose, visai netapo pastatytas į kandidatus, atpenč išrinktais vieton reformatorių tapo radikaliskiausiai kairieji socialdemokratai K. Libknechtas, Stroebel'is ir kiti. Matoma, kad darbininkai jau pažįsta savo reformatorius ir tuom jų karjera socialistų partijose yra užbaigta, o prie buržujų jie taipgi negali grįžti.

Čion Suv. Valst. parlamente randasi netikta reformatoriai, bet paprasti bankų ir šalies turto vėgiai. Bet kadangi parlamente nesiranda nė vieno socialisto, tad ir negalima visus tų vėgių darbus prikalti prie pūniekinimo stulpo. Tuom tarpu mūsų «tautos» atstovai be mažiausios gėdos dalinasi tarpe savęs nuo darbininkų pavogtą turtą. Ar ir ant toliaus mes turime reikalauti, kad socialistai neimtų dalybų parlamente? Ne. Visoms ponų niekystėms tik tuomet bus duotas pirmutinis apbrueziavimas, kuomet bus žmonės parlamente, kurie tėjis ant ponų darbų. Atminkite kokį trukšmą sukėlė Prusijos parlamento (landtago) ponai, kuomet parlamentan pribuvo septyni socialdemokratų atstovai; ponai tuoj pamatė, kad negalės septynių skurų luoti nuo žmonių ir žmonių turtą eikvoti taip smagiai, kaip kortomis lošti. Todėl aišku, kodėl parlamente turi dalyvauti socialistai; Socialistų buvimas parlamente, priverčia ponus prie pr ne pijaš škų debatų, o ponai nenori viešai parodyti savo principų todėl, kad jiems yra tiktai vienas principas, o tai darbo žmonių apiplėšimas. Ir tą principą jie nori slėpti, todėl kur tik jie gali, visokiais budais stengiasi apsišansuoti, idant į parlamentus nebūtų išrinkti socialistų atstovai.

Jeigu socialistai kur-nors negali papulti į parlamentą, vienok jie priversti vesti parlamentarišką kovą ten, kur tik galima. Jei dėl stokos socialistų atstovų, parlamente negalima križiavoti ponų netikusius siekinius, tuomet reikia laudo ties protestais pagalios ir peticijomis.

Pastaroji priemonė taipgi yra neganėtina, idant socialistų nedalyvavimą parlamente išteisinti.

Tiesa, kad Amerikoje darbininkų algos yra didesnės, negu Europoje, sulyginus išmokamą sumą algos darbininkui, bet tai tas ne p. S. Gomperso ar kitų kapitalistų batų laizytojų nuopelnas ir ne dėlto Amerikoje (kalbu apie Suv. Vastijas) didesnės algos, kaip kitur, kad darbininkai agitavo už nedalyvavimą parlamente ir nedalyvavimą parlamentariškoj kovoje, bet užtai, kad technika čia išsivystė iki labai augšto, jei ne augščiausiojo laipnio ir tuomi Suv. Valst. užkariavusios pasaulio prekiavietės, su savo įvairiais pigiais prekiais o priegtam didelę svarbą loša ir šalies naturaliskasis turtas. Pagalios, jei sulyginsime nekuruų šalių uždarbį su darbininko sutveriamu turtu, tai pasirodo, kad darbininkas Amerikoje nemž taip daug neuždirba, kaip išsiek paviršutiniai į dalyką žiurint atrodo. Pavyzdin:

Vienas darbininkas per metus:
išdirba dalykų vertės, gauna užmokesnj, darbininkui išmoka nuo viso jo darb

Rusijoje,	\$381.	\$120.	31,49
Vokietijoje,	\$545.	\$155.	28,49

Anglijoje,	\$760	\$205.	26 84
Suv. Valst.,	\$1 888.	\$347.	18,37

Iš pridėtos tolyčios aiškiai matome, kad Amerikos darbininkas užvis mažiau gauna iš savo uždirbtojo turto vertės. Amerikos darbininkas negauna penktos dalies, kuomet Vokietijos ir Anglijos darbininkas suvis ketvirtą, o Rusijos darbininkas beveik trečią dalį gauna.

Pagalios turime žinoti, kad vien duona ir mėsa negalima gyventi. Darbininkui taipgi reikia apsiginti nuo ligos, senatvės ir nelaimės. Darbininkui reikia taipgi liuoso laiko dėl švietimosi, idant surasti budus, kaip panaikinti šį netikusį surėdymą. Jis negali nieko mąstyti, kuomet po ilgų ir sunkių darbo valandų sugįžta namon suvargęs.

Teisybė, kad Vokietijos socialdemokratų parlamento frakcija mažai teiškovoja dėl darbininkų, sulyginus su tuo, ką darbininkai turėtų turėti, bet ir ta mažuma tiktai tapo įgyta ačiū tam, kad parlamente dalyvavo socialdemokratai.

Parlamentai pakol-kas nereguliuoja darbo algos. Bet greit jie tą darbą pradės. Jau dabar girdžama tai vienoj, tai kitoj šalyje įnešimus parlamentuose apie reguliavimą geležies, javų, anglies, medžvilnės ir kitų gyvenimui reikalingų daiktų prekių. Australijoje ir Naujoje Zelandijoje jau kalbama apie įvedimą minimališko darbo užmokesčio. Darbininkų luoma negali išsisukti iš politiškios kovos, taip kad jai nereiktų brangiai užmokėti savo nedalyvavimu ekonomiskame laukė. Abu tie kovos budai yra neperskiriami ir yra tik dalimis viens didelis neišvengiamas klesų kovos, ir kuri gali būti pasekminga tik tuomet, kada darbininkai yra susirišę į tvirtą su aiškiais siekais, kaip politišką taip ekonomiską organizaciją.

L. F. V. M.—R.

Apie vieną knygelę.

Pernai Kaune apleidu spaudą viena knygelė — «Miestų ir apskritai pramonijos darbininkų klausimas». Parašė ją profesorius Daktaras, galime pridėti dar — kunigas, Jurgis Matulevičius, o išleido Šv. Kazimiero Draugija. Tai yra paskutinis ir, rodos, pavyzdgingiausias klerikalų raštas, iš kurio mes galime matyti, kaip klerikalai rūpinasi patraukti darbininkus prie savęs, meiliai jiems kalbėdami. Kadangi apie tat, man rodosi, dar nebuvo «Kovoje» kalbėta, tai neprošali, manau, bus ir dabar į tat pažiūrėjus.

Pradėsime nuo to, iš kur kyla darbininkų klausimas. «Kapitalizmo tvarkoje, kuri nunai viešpatauja, glūdi priešingumas, kuriam beaugant, turi ta tvarka suirti, taip kaip sienoms besisiekiant namas turi sugriūti. Tas priešingumas ve kame apsirėiskia! Iš vienos pusės kapitalizmas žiūri į žmogų darbininką kaip į franką turtams gaminti (aut. pabr.), iš antros gi pusės platina pažvalgą, kad žmogaus asmuo yra pats sau tikslas (aut. pabr.). Iš vienos pusės jis žemina žmogų, paversdamas jį grynu padaru lobiams dauginti, kuone gyvuliu įjungtu į mašiną; iš antros vėl pusės jis augstina tą patį žmogų, primindamas jam jo teises kaipo žmogaus, proto ir liuoso, kaipo piliečio lygaus su kitais, — nurodydamas, kad kultūros vaisiai, kaipo jo darbo vaisiai, jam turėtų priklausyti. Taigi tame priešingume tarp ekonomiskio principo ir etikos*) dē

*) Etika — doros mokslas.

snų ir slepiasi, gali sakyti, patį pradžia šių dienų darbininkų klausimo (aut. pabr.). (pusl. 6).

Vadinas, idant išrišti darbininkų klausimą, reikia ekonomiskasis principas sutaiškinti su etikos dėsniais. «Reikia pripažinti visuose gyvenimo santikiuose darbininką už lygų sau žmogų ir pilietį (aut. pabr.) (pusl. 20)». Tik pažiūrėkite, kokius stebūklus tokia pažiūra į darbininką daro Amerikoje:

«Amerikoje liuosybė ir lygybė netik gražiai skambanti žodžiai kaip Europoje, netik nepavejama svajonė, bet tikra tikrybė visur, kur tik galint taikoma gyvenime.

«Amerikoje žiūrima į darbininką kaipo į liuosą, kitiems lygų žmožų. Jis nenešioja tenai, kaip Europoje, savo luomą pažeminančios žymės; jis jaučiasi tenai lygus kitiems pilietis. Kalboje, apsiėjime, visame gyvenime, visose įstaigose jis už lygų su kitais yra laikomas. Tenai kelneriui viešbūtyje, konduktoriui vagone, miestsargiui gatvėje, arba valdininkui biure į galvą nepareina, kad kitaip kalbėtų, arba apsiėtų su darbininku, kaip su teisių apgynėju, gydytoju, viršininku. Tenai į žmogų žiūrima ne sulyg kilmės ir luomos, bet sulyg jo vertės iš atžvilgio į būdą, dorą, triušą, kuri visuomenėje atlieka; tenai darbas yra pilietiskumo diplomatas. Tenai gerbiama darbininkas netik nežiūrint to, nors jis yra darbininkas, bet už tai, kad jis yra darbininkas.

«Tasai lygybės ir žmogaus pagerbimo tonas viešpatauja tenai ir santikiuose tarp darbdavio ir darbininko. Nereikalaujama tenai nuo darbininko kažinkokio žmogų pažeminančio laizyimos ir limenimos. Tenai darbdavis žiūri į darbininką, ne kaip ponas į vergą, o tik kaip į lygų sau žmogų, kuris liuosas būdamas liuosai savo darbą parsamdo». (pp. 16 ir 17).

Čia jau «Draugijos» Redakcija, iš kurios ta knygelė yra perspausta, nebeišturi, apstabdū įsikasčiavusį autorių. «Tokie ideališki santikiai tarp darbdavių ir darbininkų», sako ji apačioj: «net ir pačioje Amerikoje yra gana reti. Kas norėtų tame įsitikrinti, tegul perskaito bent Uptono Sinclairo „Raistą“». Mēs su «Draugijos» redakcija pilnai šiame dalyke sutinkame, o po paskutiniojo jos sakinio statome dagi šauksmo ženklą(!).

Toliau skaitome: «Už tai Amerikoje darbininkas jaučiasi įsikūnijęs į visuomenę, prie jos prigijęs». Kadangi kitoje vietoje autorius sako, kad išrišti darbininkų klausimas reiškia įkūnyti darbininkų luomą visuomenės organizman, tai išeina, kad Amerikoje darbininkų klausimo nebesama, kas netiesa. Amerikoje tas klausimas nėra toks aštrus, tečiaus yra. Ten darbininkai taip pat kovoja, streikuoja, turi savo politišką partijas. Yra Amerikoje ir Darbo Ministerija, kuri nuolat tuom klausimu rūpinasi.

Taigi pripažinimas darbininko už lygų sau žmogų pasirodo ne užtektinu. Reikalinga, kad jis turėtų pilno piliečio teises, ypač teises balsuoti ir atstovauti savo reikalus. Mūsų mokyšasis kunigas dagi sako, kad tas ytin geras pasekmes turėšias ir daug prisidėšias prie darbininkų būvio pagerinimo.

Sutinkame, kad tas viskas būtinai reikalinga, bet nesutinkame, kad tai išrištų darbininkų klausimą. Francijoje, Šveicarijoje ir kitose demokratiškiosiose šalise darbininkai yra beveik jau lygūs kitiems piliečiam, o vienok net ir autorius neva sutinka, kad darbininkų klausimas ten yra, ir dar gan gyvas, pridėšime. Beto dar, dalis Francūzijos darbininkų visai atmeta parlamentarizmą, politišką kovą (sindikalistai), pripažindami, kad ji netiek suteikia darbininkams naudos, kiek nubovija juos. Ką jiems ku. M. pakiš?

Darbininkų klausimui išrišti autorius pripažįsta reikalingu ir darbininkų apgionimui išleistus įstatymus. Kitaip negalima: pripažinus darbininkams politišką teises, reikia sutikti ir ant įstatymų, nes darbininkai, turėdami politišką teises, vistiek iškovos juos. Aprašęs, kaip nelygios yra darbo sulygtuvių aplinkybės dėl darbininko ir dėl kapitalisto: kapitalistas yra laisvesniu darbininko pasirinkime, gali samdyti, gali palaukti ir tt. — autorius neva

rustauja, kaip tai ikišiol taip maž įstatymų darbininkams apdrausti teisleista:

„Jeigu atsižvelgsime į viešpatijų įstatymdavystes, tai išvysime, kad tenai toks svarbus aktas, kaip darbo sulygtuvės, nuo kurio milijonų žmonių būvis priguli, beveik visai nesuimtas į jokias ribas. Vokiečių kodeksas vos 7 punktus tepašvenčia darbo kontraktams, o Napoleono tik 3; tiktai dabar pradeda viešpatijos daugiau rūpintis tais dalykais. (pusl. 7). Po to juk galima manyti, kad autorius reikalau įstatymdavystės. Pasirodo kitaip, nes ant 16 pusl. skaitome:

„Negelbės nė viešpatijos globa (aut. pabr.). Norint bus išleista daug naudingų įstatymų, sutrumpinta darbo diena, įvesta šventų dienų šventimas, uždraustas vaikų ir moterų perdidelis darbo spaudimas ir tt., nors bus įsteigtos kasos ir kitokios įstaigos, palengvinančios būvį; darbininkai žiūrės į visa tai, kaip į nusileidimą, koncesiją iš pusės viešpataujančių luomų, kad numaldyti įniršusį darbininką, nelyginant mažą vaiką, įteikiant jam saldainį, arba šunį, numetant jam kaulą graužti. Jis neprigis prie viešpatijos, nenurims.“

Toliau seka prirodymai, iš kurių įdomesnis šitas: „Francūzų ir vokiečių žemėse viešpatija kur-kas daugiau yra padariusios dėl darbininkų luomos, negu Jungtinių Valstijų valdžia. Tačiau Francūzų žemėje ir Vokietijoje darbininkai nuolat riaušes kelia prieš valdžią, o Jungt. Valstijose jie pasirodo esą uolūs valstiečiai, atsidėję dalyvaujanti visuomenės gyvenime. Taigi, ura! šalin įstatymdavystę, tegyvuoja laisva konkurencija!

Bet ponas profesorius gali ir kitaip pasakyti. Štai prirodymas. Vieną puslapį praleidus randame: „Ji (viešpatija) išmintingais įstatymais tvarkydama visuomenės gyvenimą, o ypač *ap-globdama* (mano pabr.) darbininkų reikalus, gindama juos nuo išnaudojimo, duodama jiems teisišką atspirtį gyvenime, apdrausdama juos nuo visokių nelaimingų atsitikimų, įsteigdama visokias jiems naudingas įstaigas, kasas, sekretariatus, darbo prirodymo biurų ir tt. — daug gali prisidėti prie darbininkų klausimo pralabinimo.“

Kaip dabar manyti, tikrai nežinome. Manytume, kad įstatymdavystės nereikia — per daug jau nekultūriška. Taigi manytume, kad reikia.

Kaip politiškos teisės, taip ir įstatymdavystė yra labai svarbus daiktai ir būtinai reikalingi darbininkams, bet jais visgi neišrišamas darbininkų klausimas. Anglijoje, kur darbininkai yra vieni iš augščiau stovinčių, 1900 m., ant darbininkų partijos susi važiavimo buvo nutarta, kad galūtinai darbininkų partijos tikslas yra tai socializmas. Kontinento darbininkų partijos jau tą seniai padarė. Viso pasaulio susipratę darbininkai švenčia kasmet 1 gegužės. Francūzijoje kasmet prieš 1 gegužės išvažiuoja iš Paryžiaus bailesnieji kapitalistai, o drąsesnieji su baime laukia darbininkus sukilsiant ir įvesiant socialistišką tvarką. Ir tame mažame Rusijos kampelyje (Suomijoje), kur gyvuoja laisvė, kur darbininkai turi lygias su kitais politiškas teises, turi seime 43% savo atstovų, — ir ten jie neužsiganėdina šiandienine tvarka ir kovoja už socializmą.

Tokie ir tam panašūs faktai matomi kiekvienoje kultūriškoje valstybėje. Ką-gi tat reiškia? Tat reiškia, kad darbininkai nepripažįsta savo išsiluosavimą galimu šiandieninėje tvarkoje. Pažiūrėkime kodėl. Mūsų kunigas sako, kad darbininkai daugiausia „neužganėdinti yra iš viešpataujančios šių dienų visuomenėje tvarkos“ dėlto, kad „neužtikrintas yra šių dienų darbininkų būvis“. Darbininkas priguli nuo fabrikančio, dažnai netenka darbo, ar tai fabrikai nustoja dirbti, ar tai susirgus, pasenus.

Vis tai galima esą ir šiandien prašalinti: reikia tik pagerinti medžiagiškas darbininkų būvis, jų maistas, uždarbis, taip kad jie galėtų kultūriškai gyventi. Kultūriškas gyvenimas, atsakysime,

dar neprašalina prigulėjimo; kultūriškai gyvena darbininkai daugelyje šalių; tą pripažįsta kartais ir nekurie kapitalistai, sakydami, kad kultūriškas, kultūriškai gyvenantis darbininkas yra daug geresnis už nekultūrišką. Tokiu būdu reikia stačiai užtikrinti darbininkų būvis, panaikinti jų prigulėjimas.

„Su pagelba apsidraudimo darbininkų ant bedarbės, ligos, senatvės visokiose kapitalistų kompanijose, sąjungose, valstybės kasose ir tt.“ atsakys man daktaras Matulevičius. Sutinku, kad lo-pymas suirusio apyvalo tai valandai gali būti naudingas, bet ne visam laikui. Taip ir darbininko apdraudimas kasose ir tt. gali kuriam laikui ir nutildyti darbininkus, bet neišrišti darbininkų klausimą. Tuom darbininko prigulmingumas neišrišamas.

Jei darbininkas neprigulės nuo kapitalisto, jei jis nebus priverstas eiti dirbti samdančiam jį kapitalistui, tai kapitalistas negaus darbininkų, be kurių jis negal gyvuoti, ir kapitalizmo tvarka grius. Jeigu gi darbininkas priguli nuo kapitalisto, tai jo būvis nėra užtikrintas. Taigi išeina, kad kapitalizmo tvarkoje darbininkai negali neprigulėti nuo kapitalistų, jų būvis negali būti užtikrintas.

Tai viena. Antra, nemažiau svarbesnį šios galdynės apsi-reikimą — darbininkų išnaudojimą — knygelės autorius apleido, tarytum išnaudojimo visai neesama. Tuo tarpu tas ir yra svarbu. Duoti sau kailį lupti darbininkams nėra jokio išrokavimo. Panai-kinti gi išnaudojimą neardant kapitalizmo negalima; išnaudojimas tol bus, kol kapitalistai bus išdirbimo ponais, kol išdirbimas bus kapitalistiškas. Štai dėlko negalimas šioje tvarkoje darbininkų klausimo galūtinai išrišimas; štai dėlko visų šalių susipratę darbininkai kovoja už socializmą, ir kad priminus apie tą savo galūtiną tikslą, — švenčia 1 gegužės.

Ant socializmo kunigas M., suprantama, nesutinka. O kad atsikratyti nuo aiškaus atsakymo ant klausimo, kaip prašalinti jo paties aprašytą darbininkų prigulmingumą nuo kapitalistų, mini retkarčiais kokią tai jam ir jo draugams težinomą „teisybę“. Darbininkai turi „apsišviesti, suprasti, kas galima, o kas negalima teisingai“ [pabr. ir kl. ženkli. mano] reikalauti. (psl. 18). „Darbininkų klausimas... yra tai klausimas, kaip suderinti santykius tarp darbo ir kapitalo, kad jie atsakytų *teisybės*“ [pabr. ir kl. ž. mano] reikalavimams?“

Ir tikėjimo sužadindimas darbininkų širdyse taipgi gali prisidėti prie darbininkų klausimo išrišimo. Apie tokį dagi „vaista“ nekabėsime, nes niekur neteko girdėti, kad tikėjimas būtų pagerinęs būvį bent tokio darbininkų skaičiaus, kad tas žymiu būtų. Tikėjimas ikišiol tik mokino darbininkus nuolankumo kapitalistams.

Kas gi išriš darbininkų klausimą? Kalbėdami apie tą taip pat nesilaikysime knygelės tvarkos, kaip nesilaikėme jos ikišiol.

Prie darbininkų klausimo išrišimo gali prisidėti *darbdaviai* (aut. pabr.) atlygindami priderančiai už darbą, pakeldami kur galėdami ir kiek galėdami užmokesčius, apsieidami su darbininkais kaip su žmonėmis. Yra tokie, kurie mano, kad būtų naudinga, laikui bėgant, pakeisti dabartinę, mažne visur viešpataujančią fabrikose patrijarchališką arba valdišką tvarką — konstitucijinę, prileidžiant darbininkus atstovauti savo reikalus fabrikų valdybo-se, duodant jiems balsą įvairiuose dalykuose, paliečiančiuose jų gyvenimą fabrikose. Yra ir tokių, kurie svajoja apie įvedimą fabrikas net respublikoniškos valdymo formos. (psl. 18).

Paliekame skaitytojams spręsti, ar daug kapitalistų taip daro ir darys. Mums svarbu, kad ant 16 psl. pasakytą: „Čia negelbės piniguočių, darbdavių, arba gailestingųjų žmonių labdariavimas... Negelbės čia iš pusės augščiau stovinčių nusileidimas iš malonės žemyn net iki darbininkų ir jų glamonėjimas“. O augščiau ne apie ką kita, kaip apie labdariavimą ir nusileidimą ir buvo kalba. Taigi autorius pats save sukritikavo ir mums to gana.

bininkai dau-
stai, sakyda-
kas yra daug
iai užtikrinti

bės, ligos, se-
valstybės ka-
inku, kad lo-
lingas, bet ne
sose ir tt. gali
ti darbininkų
išamas.

jis nebus pri-
apitalistas ne-
talizmo tvarka
, tai jo būvis
rkoje darbinin-
gali būti užtik-

adynės apsiraiš-
ius apleido, ta-
ir yra svarbu.
ravimo. Panai-
; išnaudojimas
l išdirbimas bus
oje darbininkų
susipratę darbi-
tą savo galūtiną

utinka. O kad
kaip prašalinti jo
o kapitalistų, mi-
inomą „teisybę“.
t, o kas negalima
(psl. 18). „Dar-
lerinti santikius
?) [pabr. ir kl. ž.

aiptgi galis prisi-
ki dagi „vaistą“
ėjimas būtų pape-
tas žymiu būtų
ankumo kapitalis-

ami apie tą taip
kėme jos ikišiol.
risidėti „darbdaviai“
t, pakeldami kur
lami su darbinin-
, kad būtų nandin-
sur viešpataujanti
ą — konstitucijinę
us fabričių valdybo
paliečiančiuose jų
joja apie įvedimą
(psl. 18).

apitalistų taip dar-
yta: „Čia negelbi-
nių labdariavimas
eidimas iš malonės
as“. O augščiau m-
dimą ir buvo kalba
to gana.

Paskui, prie darbininkų klausimo išrišimo galinti prisidėti valstija ir vietinės savivaldos. Autorius, žinodamas kaip gerų esama kapitalistų, mano, kad buržujai, kurie sėdi parlamentuose ir savivaldose, iš liuosos valios pageris darbininkų padėjimą. Istorija tečiaus rodo, kad viešpatijos leidžia darbininkams naudinus įstatymus tik būdamos per kovą darbininkų priverstos tą padaryti, arba, labai retai, kad nuo baisaus išnaudojimo darbininkų luoma nyksta, menkėja. Bet gerbiamamjam kunigėliui istorija, žinoma, nesvarbu, nes jis tiki į kapitalistus.

Ir bažnyčia ir visuomenė, galinčios prisidėti prie darbininkų klausimo išrišimo. Apie bažnyčią pakalbėsime kitą kartą. Visuomenė gi yra nevienoda: kurie stovi už kapitalistus, beabejo, ir darys kaip kapitalistai; kurie gi linksta prie darbininkų, padės darbininkams.

Autorius mano, kad ir darbininkai gali prisidėti prie savo būvio pagerinimo. Mums gi rodosi, kad vientik darbininkai tą ir tegali padaryti, kad darbininkų išliuosavimas iš kapitalizmo pantių tik nuo jų ir tepriguli.

Toki tai yra anoji apie darbininkus parašytoji knygelė. Matome joje teisingus abelnai aprašymus darbininkų padėjimo, būvio, jų luomos istorijos ir tt. — kad patikti skaitytojui—darbininkui. Dėlei to patikimo net ir socialistai paliko neiškeikti ir neišdergti; o kadangi juos neiškeikus palikti suuku, tai ir visai neminima. Iš antros pusės, matome knygelėje prieštaravimus, gyvenimo teisybės tempimą ant savo kurpalio, išsisukinėjimus nuo socializmo pripažinimo, neaiškumus, atsišaukimus į „minkštą“ kapitalistų širdį — kad patikti ir apginti buržujus.

Kainas.

VICTOR AUBURTIN.

KUNIGAS PAMOKSLININKAS.

Verte. V. KAIRYS.

Kunigas Kryzelis, garsus pamokslininkas, sėdėjo minkštoj pliušinėj kresėj, su visu užsiganėdiniu atsilošęs, išputė kvapą, tarė po sunkaus darbo, sėsdamas smagiai pasilsėti. Ištkrųjų jis galejo būti šiandien pilnai pasitenkinusiu, kadangi pavalgė skanius pietus, o antra linksmino jį šiandieninis jo pamokslas, kurį pasakė savo ištikimiems parapijoniams bažnyčioje. Sugraudino jis net puikius ponus ir gražias poniais, kurios su tikru maldingumu klausėsi ir karts nuo karto dusavo; tas pamokslininkui nemažai pridavė energijos ir lyg dvasia šventa kvėpė jam žodžius, kada pasakojo, privedamas, jog tik Jėzus Kristus savo dieviškuoju mokslu žmoniją išgano, o nė jokie ten maištininkų bedievių blyvyzgojimai.

— Nesiduokime— šaukė kunigas su visu užsidegimu.— Nesileiskite suvedžioti savęs netikėljams, bedieviams, gudriems žalčiams, kurie gundo, Kristaus šventą mokslą išversdams išvirkščiai ir jo šventą esybę panaudoja savo purviniems tikslams. Tas Kristaus mokslas per daug savyje turi dieviškumo, per daug jis augštai stovi, kad leisti jį tokiems neverteliams suteptomis lupomis kartoti. Kristus nustumdavo visados nuo savęs viską, kas buvo žemo ir netikusio. Jis prieš Pilotą pavadino save viešpaciū, mes turime sekti jo pėdomis...

Kunigas Kryzelis prisiminęs sau tuos žodžius, smagiai nusišypsojo, užmerkė akis kaip nekaltas kudikėlis ir užsnu-

do teisingojo miegu.

Ir štai netikėtai, nežinia iš kur atsiradęs, koks tai nepažįstamas asmuo, įėjo į kambarį ir pasveikino švelniu, bet skardžiu balsu.

— Kaegi esi! — užkalusė biskį nustebeš kunigas pamokslininkas.

— Nejaugi kunige manęs nepažįsti?— tarė svetys biskį ironiškai nusišypsojęs.

— Hm, taip,— man rodosi, esi iš dvasiškujų tarpo.

— Įspėjai. Esu Angelu ir atvykau į čia iš paliepiamo mano viešpaties.

— Džiaugiuosi tikrai, meldžiu sėskis Dievo siuntinį— tarė kunigas pamokslininkas, biskį užsinaraminęs, darydamas meilę veido išžiūrą.

— Atvykau į čia— tarė atsisėdęs dvasiškas siuntinys— dėlei tamistos šiandieninio pamokslas.

Kunigas pamokslininkas nusistebejo, o paskui tarė:

— Tai jau taip greit pas jus danguje apie mano pamokslą žinote?

— Taip, mes tuojaus žinome viską. Tai gi viešpats už jusų šiandieninį pamokslą atmokėdamas, leidžia jums matytis su juo akis į akį, idant tikrai pažintumėte Tąjį, apie kurį šiandien taip garbingai pasakojote.

— Regėti Kristų?... Manau, kad dar per greit būtų ap-
leisti šį pasaulį. Koku gi budu gali tas stoties!...

— E, ne, nereik butinai mirti!—tarė Angelas nusišypso-
damas iš kunigo išgąsties — Dievas daro stebuklą ir leido
man nuvesti tamistą į šventąją žemę, kur kadaisi gyveno
sunus Dievo.

— Ve, bet koku gi budu galima tat padaryti?— klau-
sė kunigas pamokslininkas su neužsitikėjimu, lyg kad užsi-
miršęs, jog dar prieš neseniai bažnyčioje skelbė apie Dievo
visogalingumą ir stebuklus.— Pagalios Kristaus ten gi jau
apie nuo dviejų tukstančių metų nebėra, nes jis mirė, užmuš-
tas...

— Pakaks, jei tamsta paduos man savo rauką, užmerk-
si akis ir kaip bematai busime Galilėjoje, kur paregėsi Kristų
tokiu, koku buvo gyvendamas ant žemės.

Kunigą Kryželį dar didesnė apėmė baimė, ir motoma
buvo, kad nesinori jam keliauti į taip tolimą kelionę.

— Bet ar užtikrini, kad man nieko blogo neatsitiks?—
derėjosi kunigas kryzelis.— Ar tuoj galėsiu namo sugrįžti!

Angelas nusijuokė tyliai, kaip tik Angelai juoktis temo-
ka ir tarė:

— Lai jusų malonybė nusiramina, dar šį vakarą busi sa-
vo namuose.

Tečiaus „dieviškam tarnui“ nelabai norėjosi tikėti į to-
kius stebuklus, gal ir dėlto, kad gerai buvo namie ir n-gei-
dė matyti šventos Žemės. Turėjo čia smagų, svarų, šviesų
kambarį, minkštas kreses, tiek daug kvapsningų žydinčių
žolynų ir augmenų, su kurių kvapsniais susilyginti negalėjo
nė žydintis už langų darželis. Čia stovėjo prieš jį didelė gra-
ži spinta, prikrauta brangiomis, auksuotais aparais knygomis,
iš kurių lengva buvo semti išmintį ir įsivaizdinti gražiai ap-

rašytą šventąją Žemę. Už tą savo ramų, smagų lizdelį, su noru jis atiduotų visą Judos giminės žemę net ir su jos Genesaret ežeru. Tačiau Angelas kviečia, Dievas to reikalauja, tat nori—nenori, reik Dievo valią pildyt.

-- Na, vardan Dievo!— atsikukėjo kunigas pamokslininkas— ir drebaučią ranką padavė Angelui, o akis dručiai užmerkė.

Tuojaus pasijuto oro erdvėse. Jautė veido kunu smarkų vėjo sriovės bėgimą, girdėjo sumaišytus balsus verksmo, dejavimo, šventų giesmių melodijas, nežmonišką krikimą, geležinių šarvų ir kardų čerškėjimą. Umai viskas nutilo. Per dručiai užspaustus blakstienus saulės spinduliai kaitino ir pradėjo kutenti akis. Išgirdo vyturėlio giesmės balsus... Pamokslininkas palengvėle pravėrė akis, nustebo išvydęs save vienų vieną laukuose, saulės nudegintuose tyruose, su akmenimis apipiltomis kalvomis ir kai—kur tolumoj mėlynuojančiomis nuplikusiomis uolomis.

— Galilėja — sušnibzdėjo jis pats į save.

Jam ji visai kitokia išrodė, kuomet įsivaizdindavo ją, skaitydamas aprašymus ir žiurėdamas į gražius parvuotus paveikslėlius, ką matė savo knygoje. Čia dabar nė žymės žalios žolės, nė to linkmaus upelio, nė nieko panašaus, ką matė savo Biblijoje.

Valandą sėdėjo, lyg kad apkvaišęs, pagalios pratrnyė akis, atsiduso, pakėlė nuo žemės sausą apdulkęsiosią šaką, kuri matomai kam—nors tarnavusi už lazda pasiramščiojimui, kuo ir kunigas Kryželis ją padaręs, nuėjo tolyn.

-- Tai gi dabar paregėsiu viešpatij. Jis apsuptas minio mis žmonių, mokinių, klausytojų ir garbintojų...

Tečiau einant niekur nieko negalima buvo pamatyti, vis tik tušti apmirę tyrai. Jau gerą kelio galą nuėjo, pavargę nemažai, apsisistojo, apsižvalgė, pradėjo klausyti ar bent neišgirs kokio balso, šaukiančio: Hosanna!

Štai išvydo prisiartinantį kokį tai elgetą; nešvrus apipliesęs Kunigas Kryželis iš atstui jam sušuko.

— Ei tu, pasakyk man kur yra Jezus?

— Kas gi tasai yra?— užklausė elgeta.

— Na, Jezus Kristus, argi nežinai?

— Ne, čion tokio žmogaus negirdėjau, nė nepažįstu, bet gal jusų mylista sušelptumėte mane vargšą; šiandien dar nieko burnoje neturėjau, o čia nepertoliausiai mano žmona guli ligos prablokšta.

Kunigas pamokslininkas nenoroms primerkė akis ir nuėjo savo keliu.

Ir vėl deginamas saulės ir varginamas nelygaus kelio nuėjo ilgą galą, bet vis nesutiko, nė nematė susirinkusių aplink Jezų minių, klausančių jo pamokslų. Čia bei ten susitikdavo elgetas, bet tieji nieko apie Kristų nežinojo, vien tik įgrįso jam savo maldavimais sušelpimo. Nuvargęs kun. Kryželis jau norėjo sėstis ant žemės, kada netikėtai išvydo kelis žmones, kalbančius tarpe savęs. Iš jų rankų ir galvų judėjimo įspėjo, kad jie ginčijosi. Kunigas Kryželis žingeidumo pamintas nuėjo link jų. Prisiartinęs tuoj užklausė:

— Ar nekalbate apie Jezų?... Gal tamistos katras matėte jį?

Vienok pageidaujamo atsakymo negavo, nes nieks iš tų žmonių taipgi nieko apie Jezų nežinojo.

— Kalbu apie Jezų, sunų dailydės Juozapo, apie tą patį, kuris taip stebuklingai gimė Betlejuje.

— Betlejuje?— tarė vienas iš jų.— Betlejus toli nuo čionai, žemėje Judejos, čia gi yra Galilėja, jokio žmogaus iš Betlejaus mūsų tarpe tamista nerasi.

— Bet tas niekis!— sušuko pamokslininkas.— Negalimas daiktas, kad čia jūs negirdėtumėte apie Jezų, sunų Dievo, Jezų, kuris žinomas visam svietui!

Vyrai žiurėjo vienas į kitą ir pradėjo traukyti pečiais. Vienas jų patraukęs kunigą į šalį tarė:

— Turbut tamista nėsi čionykštis!

— Ne, ačių Dievui, nėsu čionykštis.

— Bet tamistai žinoma gal, kad mes esame žydais, tikin čiais į vieną Dievą, o tasai neturi nė vieno sunaus. Rods, yra vienas žmogus, kurį galima būtų pavadinti sunumi Dievo, bet juo yra galingas mūsų valdonas, ciesorius Tyberijus. Jisai gyvena toli iš čion, gražioje Romoj, savo puikiuose rumuose ir niekad neatkreipia atydos į mūsų skurdžią šalį.

Kunigas Kryželis su neužsiganėdinimu susiraukė, tardamas:

— Tai nors pasakykite, po velnių, ar yra čia kur arti užeigos namas!

Parodyta jam kelios gaspados ir kunigas pamokslininkas gangreit atsirado gaspadoj, kur su nemažu noru atsisėdo ant suolo. Per langą nuo kiemo girdėjosi kokios tai sumaišytos šnekos, kad kunigas pamokslininkas, nors pavargęs, neiškenčęs pažiūrėjo per langą. Kieme ant žemės sėdėjo daugybė kokių tai apdriskėlių vargšų ir rodosi tarp savęs vedė kokius tai smarkius ginčus. Kai—kurie valgė išmestas per langą išmatus ar likučius nuo stalų ir matomai už tuos barėsi.

— Vieur tie šlykštūs paveikslai!— pasipiktinęs ir nusišpovęs sumurmėjo pamokslininkas.— Ištikrųjų, kaip čia ir daleidžiama taip liuosai gyventi tiems valkatoms!...

Į gaspadą pradėjo rinkties kokie tai našūs, brangiais rubais vyrai, kurie apsėdę viešą stalą pradėjo rimtai ir moksliška kalbėtis. Kunigas Kryželis nusistebėjo supratęs, kad jie veda diskusijas iš teologijos. Jų kalbos rimtumas, minties glumas ir žinysta labai užinteresavo kunigą pamokslininką. Ypatingai vienas kalbėdamas apie Dievo visagalingumą, apie jo neapnibojamą mielširdystę, įlaidumą ir teisingumą, patraukė savęs visą kunigo Kryželio atydą. Kalbančiojo balsas buvo tarp švelnus, melodiškas, akis taip pilnos išminties ir ža vėjančios žiuros, kad žvilgėsiu savo, rodos, siekia giliausią sielos vietą. Kunigui Kryželiui umai tvakstelėjo mintis į galvą ir lupos lyg svanoriai tydomis ištarė:

— Tai jis, tai Kristus...

Pamojo gaspadorių ir tydomis paklausė, kas tai per vienas?— Gaspadorius su paguodone pažiūrėjęs į kalbančius atsakė:

— Tai fariziejai, dvasiškieji ir miesto ponai.

Tas atsakymas kunigą Kryželį labai nustebino. Jis įsivaizdindavo sau fariziejus visai kitaip; manė, kad tai žmonės su rudais plaukais ir barzdomis, piktos išžuros, pilni piktybės

ir nedoros, o šie gi visai kas—kita! Taip, tai fariziejai!

Kunigas Kryzelis pasit' prinęs ir pasilsėjęs, pasiēmęs eavo atrastąją šaką, aplėdo višbutį. Bet tuojaus pastojo jam kelią visas burs elgetų, maldaudami pagalbos.

— Kasgi tai per betvarkė!— tarė kunigas Kryzelis į gėspados savininką, kuris svetį išlydėjo per duris.

— Tai žmonės beturčiai, ligoniai, bejiegiai, kurie dirbti negali ir priversti gyventi išmaldomis.

— Ir kaip čia jūsų policija išpildo savo pareigas, kad doram žmogui nė praeiti negalima. Kodėl neišvaiko tų bjaurių, kad nesipainiotų po kojų.

Gaspadorius bikį ironiškai nusišypsojo ir atsakė:

— Męs taip toli nežmoniškume dar nenuėjome, kad išmaldos prašūčius lazdomis nuo kelio vaikyti.

Kunigas pamokslininkas, pilnas pasipiktinimo ir pasibjaurėjimo, nustumė pats sau nuo kelio vargšus, nuėjo su pasiržimu, kad jeigu dar koks valkata pasipins jam po kojų, neišgailės ir savo lazdos, nes kantrybė jo jau baigėsi. Tarsi lyg ant tų patyčių, užstojo jam kelią vienas iš jaunesniųjų, kuris iš burio išsiveržė su išsiesta ranka, maldaudamas pagalbos. Jo išblyškęs, liesas veidas buvo pilnas vidurinių skausmų ir meldimo.

— Vardan Dievo meilės susimylėk ant manęs ponė— kalbėjo jisai.— Sušelpk vargdienį...

— O kodėl begėdi neini dirbti?—šaukė kunigas pamokslininkas.— Gėdykis! Ar nežinai, kad kas nedirba, gyventi nereikia.

Vargšas pažvelgė į barantį pamokslininką ir atsiliepė:

— Juk dangiškieji paukščiai nė sėja, nė aria, o maistą turi...

— Pamokslininkas turbūt nerasdamas, ką atsakyti, žiauriai užklausė:

— O guolį ar turi?

— Kas vargšą priglaus, jei alkaną papeneti niekas nenori?

— Matai, rek dirbti.

— Ne visi žmonės dirba, o pertekliuose gyvena. Susimylėk tamista, sušelpk varguolį, o Dievas tau šimteriopai atlygis už mielaširdystę.

Kunigas Kryzelis paraudo iš piktumo ir akies mirkšnyj lazda jo rankoje pakilo ir smarkiai nukrito ant išsiestos maldaujančio rankos.

Stebuklai. Kunigas Kryzelis kruptelėjęs arsižvalgė ir pamatė save esantį savo kambaryje sėdint ant minkštos kėdės. Pasigirdo lyg kad tolimo griausmo atbalsis ir prieš jį stėjo tas pats Angelas, kuris nuvedė jį į šventąją Žemę.

— Na ką!— tarė lengvai besišypsodamas.

— Kogi nori?— svūko piktai kunigas pamokslininkas.

— Matiai Kristų, ir ką su juom šnekėjai?

— Jokio ten Kristaus nėsu matęs.— Kas tai per pasityčiojimas! Nugabenai į apleistą tuščią šalį, kur nė žymės panašumo į tą žadėtą, tekantį medumi ir pienu kraštą. Vien valkatų pilni keliai, kad ir praeiti negalima.

— Bet visgi matiai jį!— tarė Angelas su tvirtu persitikrinimu.

Kunigas Kryzelis nustebo. Nejaugi Angelas kalba apie tą žmogų, kuris kalbėjo viešbutyje, ir apie kurį gaspados savininkas sakęs, kad tai fariziejai, bet Angelas lyg žinantis žmogaus mislis, tarė:

— Ar užsimiršai jau tą varguolį, kurį užgavai lazda!

Kunigas Kryzelis sukriokė. Rodosi, kad piktumas jį užsprangys, paraudo kaip brokas, akis jo išsivertė, o ant lupų pasirodė puojančios seilės.

— Šalin! Eik lauk, nes kitaip bematant atsidursi policijos rankose! Kaip gali lyginti tą pasibjaurėtiną valkatą prie Kristaus, sunaus Dievo, mūsų viešpačio!

Debesėlis ruko apsiautė Anglą ir tas jam iš po akių prasmego, tik pasigirdo balsas:

— Niekingsas žmogpalaiki! Begėdiškai vadini save taru Dievo, pasekėju Jezaus Kristaus, kuris mokina meilės artimo, mylėdamas varguolius, prakeikė didžiūnus, skriaudžiančius silpnus varguolius! Ar taip pažinai iš savo auksuotų knygų Kristaus mokslą! Ar taip jis skelbė žmonių lygųbę ir brolystę kaip tu išduodamas į rankos policijos užstojančius už nuskriaustuosius ir alkanus, pats skriaudamas maldaujančius duonos. Kristus to nedarė, ką tu darai!! Veidmainy!!

Kunigas ilgai sėdėjo užsimerkęs, po to pašokęs pradėjo šaukti:

— Magdute, Magdute!

Veik kambaryje atsirado, raudona, minkštutė, juodomis žėrinčiomis akimis kunigo Kryzelio gėspadinė.

— Klausyk Magdute— tarė kunigas glostydamas prisilenkusios moteriškės pasmakrį — Prašau tavęs, kad prižiūrėtum, idant po pietų nesnausčiau. Žmogui sapnuojasi visoki niekai!...

— Tai turbūt nuo žasies— tarė gėspadinė linksmai žiurėdama į kunigą.— Suvalgiai tamista tokį didelį šmotą žasienos...

— Taip tai nuo žasies...

Kunigas Kryzelis linksmai nusišypsojo ir nusiramino. Po to rodydamas ranka spintą su knygomis tarė:

— Paduok man, meiluže, nuo lentynos aną knygą: bažnytnę enciklopediją; taip tą— tą tomą, kur randasi žodis «Fariziejai».

— Taip, visgi matau dabar, kad tuos žmones neteisingai aprašoma ir tuo skriaudžiama...

Pikti norai vis išlenda kaip yla iš maišo.

Žinant, kad nuo tūlo laiko «Vienybė Lietuvninkų» liko dvi-veide, rodosi nereiktų nė atsiliepti ant jos krimščiojimų, kurių nesigaili ypač socialistams, bet, kad tą daro su paslėptais tikslais, kartais būtinai reikia tarti žodį, kad paviršutiniškai žiūrėčius į dalyką sąjungiečius nuo klaidinimosi atitrakti.

Paimkime nors ir «V.L.» N33, kur redaktorišką peržvalgoj, pašiepia, kad «Kovas» spaustuvė rengiasi įsitaisyti mašinas, dagi sako kapitalistiškas (tarsi tas mašinas kapitalistai išdirbtų), ir mašina išmesianti darbininkus iš darbo. Jei taip kalbėtų siaura protis «tėvas Kapucinas», tai galima būtų atleisti, nes kunigijai išradimai kenksmingi, nes prigelbsti šviesai tarpe žmonių plėtoties,

bet jeigu tą kalba «V.L.» redaktorius, tai rodo kitaip negalima to sau išaiškinti, kaip tik tuo, kad čia slepiamas piktas noras kaip yla išlenda iš maišo.

Jeigu «V.L.» redaktoriui ištikrųjų taip labai gaila būtų darbininkų, kuriems technikos išsivystymas atima darbą, tai jis nebūtų pabėgęs iš darbininkiškos organizacijos, nemirkintų savo plunksnos nuoduose, kad čirkšt jais ant tų, kurie kovoja už prašalinimą bedarbių, dadant savo skatiką ir triušą, idant skleisti darbininkšką susipratimą, be kurio (rodosi ir «V.L.» redaktorius turėtų tą žinoti) negalima pakeisti drangijinį surėdymą, kad mašinos liktų darbininkams tikra palaima.

Nejaugi «V.L.» redaktorius, pasmerkdamas norą įvykinti «K.» spaustuvėje mašinas, sykiu nepasmerkia ir visą technikos išsivystymą? Nejaugi jo pažiūros taip susiaurėjo, kad priežastimi darbininkų skurdo ir bedarbių randa tik mašinas? Ne! Tik veidmainystė jam taip kalbėti liepia, idant atitraukti nesvarstančius sąjungiečius nuo pritarimo tam minėtam sumanymui, idant tokiu būdu apsunkinti darbininkams plėtojimą apšvietos, kuri tik gali sutrumpinti vergiją ir išnaudojimą besąžinių.

Jeigu ne tas piktas noras, «V.L.» redaktorius, trokštant plėtojimosi tarp darbininkų susipratimo, būtų pripažinęs, jog mašina neapsunkina darbininką, vien sutrumpina jam darbo laiką, jog darbo produktyviškumo augimas net dabartinėse sąlygose, jei tik tas darbas nėra daromas vienos ypatos naudai, yra geistinu, jog kiekvieno produkcijos užvedimo,— esančio bendra nuosavybe— išsivystymas suteikia palengvinimą ne mažesniai, bet didesniai darbininkų skaičiui.

Tą pripažįsta ir atžagareiviški klerikalai, bet «V.L.» redaktorius, buvęs dagi socialistas, užsidėjęs konservato akinius, sėja ne suomones, kad tik kenkti, kad tik ardyti, kartoja tuos pačius nonsensus, ką ir kunigėlių aptemdintas tamsus žmogelis, kad socialis tai kapitalistais virsta, dėlto, kad bendromis pajiegomis stengiasi sumažinti sau sunkenybių našlą.

Ar tokioms priemonėms «V.L.» redaktorius atsieks savo juoda tikslą — abejoti reikia, nes turi jis atminti, kad kasyk didesnis darbininkų skaičius nesiduoda klaidinties ir moka atskirti juoda nuo balto.

J. Grinius.

Didžiausias Lietuviu apgavinetojas «KUNIGAIKŠTIS» JOCIS!

Kanangi, rodosi, nemažai žmonių yra Jocio prigautų, kadangi paskutinė jo suorganizuota vertėviška bendrovė Atlas Trading Association, dėlei to žmogaus, matomai jau nepataisomo, budo turėjo pulti, nors esant kitokiose rankose būtų galėjus gražiai išsivystyti į kooperaciją ir būtų tikrai naudinga jos nariams, ir kadangi tas begėdiškas žmogpalaiškas, rodosi, jau išsiuntinėja žmonėms laiškus su kalbinimais prisidėti prie «Progress Co-operativ Association», beabejo pasinaudodamas svetimais vardais dėl pažadinimo žmonėse užsitikėjimo, kaip begėdiškai yra daręs, traukdamas žmones prie «Atlas Trading Ass'n», todėl, kad persergėti nors savo viengėnius letuvius nuo meškerės apgaviko, susirinkome faktus iš Jocio praeities ir apskelbiame juos viešai.

«Lietuva» neseniai apskelbė tulus dalykus iš Jocio gyvenimo, bet toli neviską, todėl čia paduodame platesnes žinias arba tik sausus faktus, kurie, gal pertikrinti, kiekvieną kaslink to žmogpalaiškio, kuris ypač pastaruoju laiku šimtus žmonių smarkiai nuskriaudė, kitiems padaręs netik

medegšką, bet ir didelę morališką skriaudą, suteršdamas vardo garbę, tais vardais kartais uzurpatiškai (sauvališka) prisidengdamas viliojo lengvatikius žmones.

Nežiurint kokių vardu prisidengtų tas apgavikas ir kuo nebeliudytų teisingumo savo bendrovės, lietuviai privalo būti atsargesni ir nekibti prie «Progress Co-operativ Ass'n», nors ten būtų ir kažin—kokie žadėjimai, kadangi ta nauja meškerė yra rankose to žmogaus, kurio visa praeitis liudija kuo jis yra.

Apie pradžią Jocio karjeros, pagarsino kunigų «Tėvynės Sargas» (pradėjęs «Lietuvį» Jociui išleisti). Jį brolis kunigas laikė pas save ir bandė jį mokslus leisti. Kartą kunigai buvo sudėję diktoką pinigų sumą «dietuvystės reikalams» ir Jociui buvo pavesta pristatyti kur reikia. Jis pinigus praleido, taigi negalėjo atgal grįžti ir prisiejo kur kitur baldytis. Atsidurė Tilžėje. Veikiai prusai suėmė ir buvo begabena į Maskoliją, bet kaipo už «pabėgėlių», užsistojo Dr. Bruozis ir Dr. Sauerweinas; jiems rupinanties, valdžia apsiėmė leisti jam važiuoti į Ameriką, jeigu tuodu daktarai, jo kelionę apmokės. Žardarų tapo nuvežtas į Hamburgą ir užsodintas ant laivo.

Atsirado pas savo giminaitį kun. Kaulakį Philadelphijoje. Tas aprenęs ir arupinęs, nusiuntė į Plymouth'ą prie «Vien. Liet.», bet kad čia negalėjo tikti, o už jį buvo rupinama, tai su kun. Burbos rekomendacija nusiųstas tapo į Chicagą prie «Lietuvos», Kaulakis suteikdavo jam pinigų, kad negalėjo užsilaikyti prie «Lietuvos», jį bandyta patalpinti į Rush Medical College, kad mokintųsi daktarystės. Kaulakis (vienam lietuviui matant) ant pradžios nusiūtė \$75 oo. Jocis jau agentauja. Kartą pardavinėjo lotus po ežeru Michigan. Kompanija turėjo iki pakraščiui, o jis pardavinėjo toliau. Apžiūrėjusiems žmonėms teisinosi, kad esą vanduo dabar iškilęs, bet kaip tik nuseks, galėsite išpilti ir statyti namus.

Prapuolęs iš Chicagos, baladojosi toliau vakaruose. Ilgesnį laiką buvo Indianopolije, kur dirbo prie visokių menkesnių darbų, restauracijose ir kitur. Kartą jau beveiteriaudamas, susipešė su kitu veiteriu (kelneriu), bet kad tas Jocij labiau apmušė, tai šis aną supjaustė su peiliu. Už tą atsidurė kalėjime. Atsėdėjęs, ilgai negalėjo gauti darbą, bet kad mokėdavo amerikonomis dailiai nupasakoti, kaip jis buvęs nihilistu, kaip visur dalyvavęs, ką nuveikęs, tai giliuodavo tarp jų. Nemint kitų, vienas tulas jaunas artistas Franklyn Thomas, laikė pas save kambaryje ir gelbėjo pinigais. Kada ten išsiskolino \$80.oo, išprašęs dar kiek, teisindamasis, kad ant rytojaus pasitikis darbą gauti. Išėjęs anksti ir prapuolęs. Vėliau tas apsigyvenęs Philadelphijoje iš netyčių susidurė su Jociu ir dasižinojo, kad šis čia jau «kunigaiškis», apsidėjęs ir su pačia gavęs «Apartment House», turįs savo laikraštį ir didelį «Real Estate Business». Bet tada Jocis turėjo bėgti ir iš Philadelphijos.

Apsigyvenęs Philad. ir rupinanties gauti mokytoju į naktinį mokyklą, nedėliniame numeryje «The Philadelphia Inquirer» patilpo ilgas straipsnis apie Jocij, papuoštas iliustracijomis, kur jis reporteriui pripasakojo iš kokių kunigaišk-

damas var-
liškai) pri-

ikas ir kuo
privalo bu-
tiv Ass'n»,
gi ta nauja
eitis liudija

igų «Tėvy-
Jį brolis ku
Kartą kuni-
s reikalams»
pinigus prak-
kitur baldy-
buvo bega-
jo Dr. Bruo-
apsiėmė leis-
i, jo kelionę
ir užsodintas

Philadelphi-
month'a prie
buvo rupina-
s tapo į Chi-
pinigų, kad
a patalpinti į
itės. Kaula-
siutė \$75 oo.
po ežeru Mi-
s pardavinėjo
d esą vanduo
pilti ir statyti

akaruose. Il-
visokių men-
u beveiteriau-
t kad tas Jocij
Už tą atsidu-
arbą, bet kad
p jis buvęs ni-
tai giliuodavo
artistas Frank-
ėjo pinigais kai-
teisindamasis.
s anksti ir pra-
e iš netyčių su-
«kunigaištis»
use», turįs savo
t tada Jocis tu-

uti mokytoju į
he Philadelphia
puoštą illustra-
očių kunigaištis.

ėjų šeimos jis paeina. Tą laiką, kaip prapuolė iš Chica-
gos iki vėl pasirodė Philad., jis perleides Maskolijoje, kur
slapta nuvykęs, kaipo nihilistas ir ypatingai slapta apkelia-
vęs Siberiją, kad viską gerai iširti. Grįžtant atgal pasie-
nyje susirėmęs su sargais ir vienas jam net galvą su kardu
perkirto. Tapęs suimtas ir buvo begabenamas į Kalvariją,
bet pasisekė papirkti sargus, pabėgti ir pasprūsti į užsinį.
Sakėsi dar turįs didelį randą ant galvos. Sakėsi rašęs dide-
lią knygą, kurioje plačiai aprašęs viską, ką patyrė ir suzi-
nojo kelionėje, taip pat ir apie valdžios paslaptis kaslink po-
litiškųjų ištremtų, laikomų kalėjimuose ar katorgoje. Taip
pat aprašysiąs daug kitų nežinomų dalykų iš nihilistų padėji-
mo Maskolijoje.

Kaip pasiekė Philadelphia nežinia, bet tiek žinia, kad
peksčias turėjo daeiti per miestą iki kun. Kaulakiui. Kau-
lakis tada jau buvo gerai apsigyvenęs, turėjo geras pažintis,
taigi parupino jam vietą prie advokato Crawley lavintis. Jo-
ciui veikia pradėjo labai gerai sektis. Žmonės dar ir kalbos
mažai mokėjo ir nežinodavo kur kreiptis, taigi pas jį kaip
vanduo plaukdavo su visokeriopais reikalais. Net iš toliau
atsilankydavo. Jis pradėjo išlaidžiai gyventi. Budavo ap-
sirėdęs kuopuikiais, gyveno ant didžiausių gatvių, kuopu-
kuo puikiausiose vietose. Teatruose jį matydavo labai tankiai,
bet nekitur, kaip tik boxuose. Bet aršiausia, tai kazyrudavo
ir tas daugiausia užkenkė, nes praleisdavo įvairiems daly-
kams jam įteiktus pinigus ir neatlikdavo jam pavestų reika-
lų. Apart šunadvokačavimo, pradėjo užsiiminėti ir kitokiais
reikalais, kaip tai: pardavinėjimu laivakorčių, siuntinėjimu
pinigų, pardavinėjimu nejudamos nuosavybės ir tt.. Kartą
pardavė namus Pučkui, Wilmington, Del. tas užmokėjo
Jociui pinigus ir susikraustė, Jocis gi mokėjo už namus ran-
das, kada kartą prasikazyravęs nepasiskubino randos užmo-
kėti, tai savininkas nuėjo sukolektuoti nuo Pučkaus. Apsi-
žiūrėję kaip dalykai stovi, jie sumanė nevilkinant Jocij parsiv-
ilioti į Wilmingtoną, Delaware, (kitą valstiją, ir skundžiant
pareikalauti, kad būtų išduota daug sutrukimo ir Jocis bu-
tų galėjęs į laiką prasišalinti).

Kitas žmogus parašė Jociui lašką, kad ir jis norį pirkti
namus. Jocis tuojaus pribuvo ir zinoma veikia tapo pasod-
intas kalėjime New Castle, Del. Jis buvo gerai susipaži-
nęs su tula pasiturinčia amerikanka senmerge, pas kurią bu-
vo apsigyvenęs. Toji ir puolėsi tada jį gelbėti. Lindo visur
prie lietuvių ir jų oraganizacijų, kad jie užtartų, o ji apmokė-
jo kur reikėjo, užganėdino apviltus ir išėmė iš kalėjimo. Ka-
da jis paskui su ja apsivedė, ji kitoje vietoje įtaisė jam pu-
kiai office'ą, suteikė pinigų pradžiai, bet kad jis varė biznį
savo senovišku budu, t. y. išleisdavo paimtus pinigus ir neat-
likdavo reikalų, tai biznis ėjo kaskart menkyn.

Vėliau pradėjo išleidinėti laikraštį, kad galėti garsintis
ir Jacis buvo pradėjęs tulą laiką daugiau giliuoti, bet kad
jau buvo pridirbęs perdrug visokių šelmų, tai jau nespė-
davo gintis į visas puses. Pinigus imdavo, kur tik galėdavo.
Vienas lietuvis, nuo kurio Jocis buvo išgavęs apie penkis
šimtus ar daugiau, girdėdamas, kad jau Jociui blogai einasi,

vieni ateina išsiplusta, už neatliktus reikalus, ar padarytas
skriaudas, kitur jį suareštuodavo, darbininkams algų neiš-
moka, — užtraukia sherifą, kad savo pinigus atgauti; Jocis gi
matydamas, kad paskutinis galas atėjo, pabėgo iš Philadel-
phijos. Tada pradėjo pasirodyti, kur ir kiek randasi nuskriaus-
tų. Daugiausiai nukentėjo lenkai, kurie pirkdami per jį
namus, sukisio jam gana daug pinigų. Kiti ir ikišiol nega-
lėjo atsigriebti sukisę viską Jociui, ir dabar landžioja pas Jo-
cij meldami, kad nors kiek pagelbėtų, bet jis atsaisako nieko
neturįs ir kad viskas pačios esą.

Atsėdėjęs Chcagos kalėjime ir pargrįžęs į Philadelphia
susidėjo su J. M. Smalenskiu, išleistoju lenkiško laikraščio
«Ojczyzna» ir įrengė «Universal Co-operative Trading Asso-
ciation», kurią inkorporavo ant 15 milijonų. Tos apart
«Main office», buvo 3 brenčiai įvairiose miesto daljse ir vie-
nas Camden, N. J. (taip bent buvo garsinama), pradėjo tai-
syti kataliogus lietuviškoj ir lenkiškoj kalbose, bet viskas vei-
kiaai pakriko.

Neilgai trukus surengė «Atlas Trading Association», ku-
rią taip pat įkorporavo ant 15 milijonų, su laiku išleido pa-
didintus kataliogus ir rodėsi, kad su šitąją gerai seksis, bet
laikraščiuose veikiaai pakilo riksmas, kaip veikiaai dasizinojo,
kad tenai Jocis randasi. Dabar vėl uždėjo laikraštį, kad tu-
rėti kur garsintis. Nors laikraščiuose tankiai pasirodydavo
žmonių pasiskundimai, kad jie siuntę Jociui pinigus, bet
reikalaujamy daiktų negavo, visi pasitikėjo, kad po Naujų
metų taps išrinktas naujas komitetas ir direktorių bord'as,
tada viskas eis kitaip, bet Jocis darė, kad iki to nedaleisti ir
kad viskas būtų vien jo rankose. Kada daugelis pradėjo lisi-
ti jam į akis, kodėl neatsibuvo minėtas akcionierių susirin-
kimas ir rinkimai 18 Sausio, kaip jis visiems pasakėjo ir gar-
sino, (jis vėliau pagarsino per laikraštį, kad metinis susirinki-
mas atsibus 1 Berželio, kad mėnesiu prieš tai visi gaus blan-
kas balsavimui ir kitus paaiškinimus)—tai visi laukė to. Ka-
da ir tas neįvyko, visi pakratė rankas ir veikiaai pati Atlas
Trad. Ass. pakriko. Dabar jau rašinėja laiškus nuo «Prog-
ress Co-operative Association». Atpirko kataliogų «pletas»
ir kitus dalykus, taipgi po kitu vardu pradės rinkti nuo žmo-
nių pinigus.

Jocij Pažįntis.

LAISKAI Į REDAKCIJĄ.

GERBIAMOJI «KOVOS» REDAKCIJA!

Skaitydamas «Kovos» N32 patėmijau korespondenciją iš Gard-
ner, Mass., rašytą tūlo socialisto, kurioje sako, būk SLA. centro
valdyba atsisakius mokėti posmertinę Stasiui Barzdeliui, mirusiam
nariui 156 SLA. 156 kuopos. Tas ne tiesa! Kadangi velionis St.
Barzdelis mirdamas paliko Lietuvoj motiną, ir čion Amerikoj vie-
ną brolių, todėl pagal SLA. konstituciją posmertinė priguli jo
motinai, o jos (posmertinės) pareikalavo 156 kuopa, todėl centro
valdyba tą klausimą atidėjo išrišti 25 seimui. Seimas nutarė iš-
mokėti tiesuoties jos paveldėjams. Šiomis dienomis gavom iš
centro lašką, kad prisijustume visas bilas jo palaidojimo, tai cen-
tras išmokės, o likusius pinigus pasiųs motinai į Lietuvą. Na, ar
yra čion už ką kaltinti centro valdybą? Ir dar tokius bjaurius žo-

džius tarti per laikraštį, kad lai jie suėda.

Tas yra bjauru, ir kaip socialistui reikėtų to vengti, ir kitiems socialistams nedaryt sarmatos. Aš taipgi būdamas socialistas tokia korespondencija turėjau pasipiktinti. Abejotina, ar tokis socialistas tik nėra prisidengęs socialisto vardu, o juom visai nebūdamas.

Vincas Ivonaitis.

II

GERBIAMOJI REDAKCIJA:—

33 num. «Kovos» tilpo Administratoriaus, p. J.Griniaus, paduotas apšmeižimas mano ypatos per J.Buroką.

Kad dalykas greičiau išsiaiškintų, aš reikalauju, kad laišką šmeižiko p. Buroko p. Grinius ištisai, žodis į žodį, patalpintų sekančiame numeryje «Kovos», ant kurio aš galėsiu duot pilną atsakymą su liudininkų paaiškinimais, ant kiek šmeižiko Buroko paleisti plepalai, o p. Griniaus parenti, yra teisingi.

Ramiai laukdamas pasirodant p. Buroko laiško, pasilieku su pagarba

P. Dalinkevičia.

Patalpinau tik turinį laiško, nes dalis yra ypatiška, todėl visą netaipinsiu. Ką rašiau «Kovoj», tai yra mintis iš laiško, jei P.Dalinkevičius taip ar panašiai nešnekėjo, tai yra kaltybė nejo, už leidimą paskalų.

J. Grinius.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, nepersviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas. *Žinios* turi būt teisingos, paduotos taip, kaip atsitiko, be ilgų privadžių ir pamokinimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinamos.

NEW HAVEN, KONN. Rugpjūčio 14 dieną čionais atsibuvo SLA. konferencija, į kurią pribuvo 47 atstovai. Konferencijos tikslas buvo klausimas priėmimo naujos konstitucijos. Svarstant klausimą labai ramiai prieita prie tos konkluzijos, kad konstituciją atmeti. Tam tikslui išnešta rezoliucija, po kuria pasirašė visi delegatai, reikalaudami nuo Centro valdybos, kad ta atsišauktų į visas kuopas ir po to leistų konstitucijos priėmimą visuotinam balsavimui. Rezoliucija pasiūsta centro valdybai ir pareikalauta, kad į 30 dienų konferencijos reikalavimai būtų išpildyti, priešingam atsitikime išrinktasis iš 5 narių tam-tikras komitetas savarankiškai atsišauks į visas SLA. kuopas; (Connecticut valstijos, SLA. kuopos tame komitetai įgalioja). Centro valdybai atimta galė spenduoti tą komitetą, kuris veiks paskirtą darbą, jeigu Centro valdyba atsisako veikti.

Žingeidu, kas iš to vyks.

K. Liutkus.

SAJUNGOS REIKALAI.

L.S.S. Centro Sekretoriaus Pranešimai.

237) Atsinaujino iš 7 narių 120 kuopa, Valparaiso, Ind. Apie tą pranešta ir administracijai.

238) Paprašius drg. M.M.Račiūtės, ar ji negalėtų patirti administracijoje, ar ten nesiranda S-gos dokumentų, pranešė, kad surado didelį pundą, kurie po priėmimui bus perduoti Archivo sutvarkymo k-jai.

239) S-gos archive liekasi nepagarsintas P.K-to tarimas linkui sušaukimo P.K-to posėdžio pirm C.K-tų konferencijos.

240) 52 kp. ir IV rajono įnešimai, kad perkeisti dabartinio V.K-to taisykles buvo priduoti C.K-tų konferencijai.

241) IV rajono įnešimas-rezoliucija, kad prie S-gos negali būt įsteigtas pašelpinis skyrius priduota C.K. k-jai.

242) Susitvėrė nauja iš 8 narių kp. 152, Sheboygan, Wis.

243) 52 kp. įnešimas, kad adm. turi būt po kauėja, buvo priduota C.K. k-jai, bet dėl stokes laiko netapo apkalbėtas, taigi tapo pasiūstas V.K-tui.

244) LSDP. C.K. Įgalotinio pasveikin. priduota C.K. k-jai.

245) V.Jakščio pareikalavimas paaiškinimo, kuomi jis yra prasikaltęs Didžiojoje Britanijoje tarpe lietuvių socialistų, kaip tai drg. J.Griniaus užmetinėjęs, priduota C.K. k-jai.

246) 19 kp. įnešimas linkui suteikimo didesnių teisių redaktoriui buvo priduotas C.K. k-jai.

247) Drg. J.Šukio priduotas dokumentas, liudijantis, kad literatūra aukauta revoliucijos rėmimui ir kurią nupirko S-ga ir už kurią J.O.Širvydas reikalavo nuo S-gos pinigų, nes tai jis (Širvydas) esąs atsakomybėje prieš aukautojus, o ne S-ga — yra pavesta globoje S-gos RRK-to, buvo priduota C.K. k-jai.

248) J.J.Paukščio priduotą bilą už literatūrą tapo priduota C.K-tu k-jai, kuri tą bilą nesvarstė motyvuodama, kad tai dalykas administracijos. Ta bila tapo sugrąžinta Paukščiu nurodant, kad su tokiais dalykais reikia kreiptis į ad-ja.

249) Drg. K.Gugis praneša, kad tuo tarpu po atsiliuosavimo nuo visuomenės darbų, kuriais buvęs užimtas laike seimo SLA. pradėsiąs veikti V.K-te, nes jis yra išrinktu iš Illinois rajono. Apie tai pranešta taipgi N.K-to sekr.

250) Po aplankymui drg. Baranaucko su prakalbomis atsinaujino 97 ir 99 kuopos, kiekviena iš 5 narių.

251) Bila C.Sekr. iškaščių už July \$7.44 ir bila už svetainę dėl C.K-tų konfer. \$3.00 pasiūsta administracijai.

252) Po aplankymui drg. Baranaucko su prakalbomis atsinaujino 101 kp. iš 17 narių.

253) VII rajono sekr. drg. P.Šlekaitis praneša, kad ant tolesniai V.K-to nario pareigas atliks drg. A.Valinčius. Ikišiol buvo išrinktu Kl. Jurgelionis, kuris visai nedalyvavo V.K-to reikaluose. Apie tai pranešta taipgi ir V.K-to sekretoriui.

254) V.K-tui pasiūsta Centro Sek. įnešimas, kad V.K-tas priimtų preferencijos balsavimo būdą.

255) P.K-tui pasiūsta pridutiejai iš adm. dokumentai linkui užmetamų kalčių ant F.J.Bagočiaus. Dokumentai buvo C.Sekr. priduoti užlipiatame konverte, taip pat jie buvo perduoti ir P.K.

N.Y. City 12, VIII, 10. LSS. Centro sekr. Aug. Purvis

Įnešimas LSS. Referendumui.

LSS. 4 kuopa*) savo mėnesiniame susirinkime apsvarsčius nutarė ir įneša S-gos Referendumui sekantį įnešimą:

L.S.Sajunga turi užlaikyti keliaujanti organizatorių.

a) Organizatorium gali būti ypata, kuri susipažinusi su šios šalies kalba bei aplinkybėmis ir turinti gabumą atlikti jai pavestą darbą.

b) Kelionės lėšos turi būt apmokamos iš S-gos izdo.

c) Užlaikymo lėšas turi uždengti kuopos.

d) Organizationalius turi važinėti po visas lietuviškas kolos

*) Įnešimas performaluotas.

A.Purvis.

nijas, kur tik randasi LSS. kuopa, laikydamas prakalbas ir platinamas literatūra.

Varde LSS. 4 kp. Sekr. J. Jurgelionis.

N.Y. City, 16, VIII. 10. LSS. Centro Sekr. A. Purvis.

Atskaita A.M.Stanello perdavime išdo «Kovos» Adm-jai ir Turtų Kont. Komisijai nuo 1909m.

Pagal knygų peržiūrėjimo Komisijos raportą, iki 1 mai Liepos išdo turėjo likt.....	\$216.75
Apmokėta užvilkotos bilos iš minėtos sumos per A.M.Stanelį	
Randa už namą.....	35.00
Už gazą.....	4.40
Spaustuvei First Ward News.....	59.07
Už raidės «American Type Foundry».....	9.45
Už popierą «Kovai».....	18.75
Už popierą pašal. darbams.....	28.73
Už krasos ženkl. Bagočiui.....	2.50
J.Stirbiui kelionės lėšos į V susiv.....	12.00
Pačtas už «Kovą» ir «Dilgėles».....	2.45
Viso išmokėta.....	\$172.35
Liko.....	\$44.40
Literatūros pirko nuo A.M.Stanello.....	14.73
Priimta čekiu.....	\$29.67

Paaškinimas:

J.Stirbiui kelionės lėšos buvo išmokėta jau nuo seniai, kaipo atstovui nuo Turtų Kont. K-jos į V LSS. Susiv. Bet pagal padavimą 1-mos kp., pagal tarimą II-ro rajono, pagal tarimą LS S. C.K. konferencijos New Yorke ir pagal protokolą LSS. V Sus., pasirodo, jog J.Stirbis TKK-jos neatstovavo, bet buvo delegatu nuo 1-mos kp., už tai J.Stirbiui kelionės lėšas nepripažinta apmokėti iš LSS. išdo. Todėl da nuo A.M. Stanello priguli už Stirbio bilą 12.00.

J. Grinius, Administratorius.

Turtų Kon. Kom. { J. Skuodžius
M. Zdanaukas

Zinute iš New Yorko.

Iš tenyškėčių daktarų, tai Dr. Ferd. Hartmanas yra vienas iš geresniųjų; todėl, kad gydo pasekmingai visokias ligas kaip vyrų, taip ir moterų, o ypatingai slaptasiasi užsikrečiamas, greitai išgydo.

Visiems atsišaukusiems pre laiškus, duoda tikras rodas, kuogeriausia kaip jisei išmano; per tai nera skirtumo kaip toli gyvenat, kiekvienas parašęs lietuviškai, apturės sau rodą ir kad norės geras gyduoles nuo kurių išgis.

Patariama, kad sergantieji, visada kreiptųsi pas gerą daktarą, o ne pas kokį šundaktarį, nigerį kuris nekuriuose laikraščiuose garsinasi «Lietuviška Gydykla»; tokie apgavingi apgarsinimai, neverti tilpti laikraštyje. Patariama nesi-duoti apsigauti humbuko Institutui, taip pat, kurie garsina numirusį, kaipo gyvą daktarą — buk gyvas ir gydąs sergančius (geriau jų kišeniūs). Numiręs daktaras nieko negali gydyti, bet tik puti.

Mėnesinis Susirinkimas.

So. Boston LSS. 60 kuopos bus Nedėlio 28 d. Rugsėjo, 10 val. iš ryto, Lietuvių Ūkėsu Draugystės salėje, 339 W. Broadway. Šiame susirinkime bus pranešta nou veikiamojo komiteto išnuveiktų darbų Centro komitetų konferencijos. Todėl visi nariai at-eikite. Bus dar naujas užmanymas, ką išgirsite susirinkime.
Sek. A. Žymantas.

Mass. valstijos LSS. Rajono konferencija.

Kuri atsibus 4 dieną Rugsėjo 1910 m. Gardner, Mass. Guodotinės kuopos! Šiuomi pranešu vietą ir kaip lengviau surasti ją: atvažiuo dalegatai iš rytų ar vakarų ir išlipę atn stoties, rasite belaukent mūs pasiuntinius su socialistiškais ženkleis, kurie nuves į svetainę ar vietą; o nuo pietų ar žiemų važiuojant, reikia pirkti tikietas iki Heywood stoties, kuri randasi netoli svetainės, tik nereis eiti į kalną, ale žemyn, paėjus kiek reikia klausis Parker St. Svetainė randasi ant Parker gatvės, reikia klausti Rejans (Rains) Hall, ką žednas parodys.

Geistina butų, kad kuopos galėtų prisiųsti dalegatus iš vakaro, o labiausiai nuo rytų šono, kadangi nedėliomis mažai trukių pareina; badai pirmas trukis nuo Bostono pareina tumpai prieš piet tal bus vėlu. Dalegatai rasit mus belaukian ant stoties, atvažiuo iš vakaro, kur bus nurodyta nakvynė.

Jonas Ivonaitis.

Pranešimas.

Draugams LSS. 174-tos kuopos. Susirinkimas atsibus 2 dieną Rugsėjo (September), petnyčioj 8-tą val. vakare. Svetainėje: 200 1-st St. Elizabeth, N. J. Todėl draugai privalote pildyt savo pareigas ir kiekvienas ateit į susirinkimą. Taip gi atsivest ir naujų draugų prisirašymui. Jusų privalumas skaitlingai susirinkti, nes yra daug svarbių reikalų svarstymui.

Sek. J. Baranauskas.

Pranešimas.

Mēs LSS. 55 kaopa 10-tą dieną Rugsėjo susirinkime ap-svarstēm, jog be svetainės ilgiau gyventi negalime, tad nutarēm paimti svetainę. 55-ta kuopa laikys susirinkimus kožno mėnesio trečią nedėldienį antrą valandą po pietų, anglų svetainėj Schools Hause, po Nr. 1720 Cherters St. Allegheny, Pa. ties 6-ta gatve. Todėl draugai bukit ant tiek malonūs, lankytis į susirinkimus pagal nurodymus Rajono Sek-aus, jog privalo kožnas draugas lanky-tis į susirinkimus idant galētumem veikimu susilygint su kitoms kuopoms. Rajono sekretorius, duos mums nurodymus ką turime veikti susirinkimuose labai Socijalizmo ir Sajungos.

Sek. J. Stasevičius.

Kuris pagaus, gaus \$15.00 nagrados.

13 d. Rugsėjo, atvažiuo pas mane vaikas, sakėsi iš Rumford Falls, Me. Ėsąs iš Lietuvos, kaimo Meškučių, netoli Starpo-lės, Suvalkų gub. Vidutinio ūgio, juodbruvus, juosvi plaukai, veidas ir kaklas spuogais išberta, ūsus ir barzdą skuta, dantys rudai, apie 23 metų senumo.

17 dieną Rugsėjo, atlupo mano bakšą ir apsigovęs pabėgo nežine kur. Malonūs draugai: kas tokį pamatysite kur, malonė-kite man pranešti sekančiu antrašu:

Antanas Masionis, 8 Salem st., Portland, Me.

Už tą aš užmokėsiu \$15.00.

Didelis Piknikas.

Susivien. Lietuviškų Draugysčių, atsibus nedėlio, 28 d. Rugpjūčio (August), š m., Bergman Grove, Riverside, Ill. Pradžia 9 val. ryto. Įžanga 25c. porai.

Bergmano daržas savo gražumu jau taip pagarsėjo tarpe lietuvių, kad jau nė nereikalinga apie tai kalbėti. Suv. Liet. Dr-sčių Komitetai visuomet parengia puikius balius ir piknikus; o šitas bus puikiausias iš visu. Todėl, jauni ir seni, atsilankykite kuoskaitlingiausiai šitan piknikan. Pelnas eis būdavojimui svetainės.

Darbininkia! Kur tavo išganymas?

Tavo išganymas moksle ir apšvitoj. Bet kur tavo mokykla. Tavo mokykla, tai naudinga moskliška knyga, tik naudingas ir ir geras knygas skaitydamos prieisi prie tikro susipratimo ir apšviesi savo protą, o per tai pagerinsi savo gyvenimą.

Todėl, jei nori apsišviesti skaitydamos geras knygas, tad visuomet knygu reikalauk iš «Kovos» knygu sąkrovos, nes «Kovos» knygu sąkrova, pardavinėja vien tik naudingas ir pamokinančias knygas. Siuntinius visuomet išsiunčia teisingai ir į laiką.

Keystone Phone Main 14-28
Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

DR. PHILIP ROVNO

423 PINE ST., PHILADELPHIA, P. A.

Priėmimo { Iki 10 iš ryto. Nuo 2 iki 8 P.M.
valandos: { Nuo 6 iki 8 vakare.

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

KATALIOGAS DYKAI!

Kas Nusipirks Naują juokingų dainų Knygelę dainų Vainikėlis' kurios prekė 15 cent. tam Prisišims Katalioga Dykai. Tame kataloge Telpa aprašymai apie Elektriškų krutancijų paveikslų mašinas, Magiszkas Sztukas, lempas, visokių gatunkių knygas, drukuojemų mašinėlių Armoniku koncertinu Britvu, Laikrodėlių, Aukšinių rašomų plunksnu, Spilky, Žiedų, Lenciugėlių, Strielbų ir tt. George A. Pupausky & Co. Dep. 1 2342 S. Leavitt St. Chicago, Ill.

DR. RICHTER'S
"PAIN-EXPELLED"

Su vienu buteliu
Pain Expelerio

Galit askausmu giltine praginti. Siems vaistams dėl sutepimo negal joki kiti lygintis. Niekas neduoda taip greito palengvimo ir pastoviniai skausmuose Romatizmo, Neuralgijos, Išsisukimo, Sudurdimo t.t. Gaunami visose aptiek. už. 25 ir 50c.

F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl st., New York.

Tėmykit ant Ankerio ženkle apsaugojimo

PARANKIAUSIAS DARBO ŽMONEMS LAIKRAŠTIS

"RANKPELNIS"

Leldžiamas L.S.S. Didžiojoje Britanijoje. Eina kas savaitė. "RANKPELNIS" stovėdamas ant darbininkų reikalų sargybos, rupinasi suteikti žinlas apie darbininkų judėjimą įvairiuose kraštuose. "RANKPELNYJE" tilpsta apart žinių ir moksliski straipsniai, apysakos, statistikos ir t. t. In šita skyrių rašo įžymesniejie Europos lietuvių rašėjai. "RANKPELNIO" kaina: metam \$1,50 pusei me tų 75c, trims mėn. 40c. Pinigus ir laiškų reikia siųsti šiuo adresu:

"Rankpelnis" Lily Bank, Bellshill SCOTLAND

Reikalaudamas numerio pažūrėti įdėkite stampą už 2c.

Į Skaitytojus.

Gerbemieji! kurių prenumerata dar likosi neatnaujinta, malonėkite nevilkinti, bet prisiųsti užmokestį atnaujinimui idant nesu situkdytų laikraščio siuntinėjimas.

Kovos administracija.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA
Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Labai smagu skaityt «BALTRAMIEJAUS NAKTIS».

Šitoje knygoje atrasi daugiau juokų nekulp dešimtyje juokdaringuose laikraščiuose per 10 metų, daugiau patlekos ne kaip išgeriant 10 bačkų alaus, daugiau gerų rodų, persergėjimų, ne kulp visuose senmergių, gyvenašlių ir davatkų leistruose ir daugiau smagus pakutenimo, ne kulp per rugpjūtę ant šaltųjų vakare klerikai su merginoms ir tt. Jelgt neturi tos knygos, tai nelank ne menesio, ne dienos, bet tuojau pasiuskie 75c., o apturesi, adresuojant:

J. Naujokas,

120 Grand str., Brooklyn, N.Y.

Apturejės tą knyga tuojau patogial atsisesk ir skaitydamos ją turesi daugiau džiaugsmo, ne kulp už 75 dol. radės, daugiau karsėlo, negu klebonas nuo davatkos.

BUK VYRAS

DYKAI del VIRU

50,000 KNYGU

Vysai Dykai Del Viru

Ta knyga yra stebuklinga ir siusta yra tyk del vyrų. Knyga ta prastais, suprastais žodžiais pasaka kaip gal atgauti vyriškuma, isigydyti nuo uznudijima krauja arba sypili, nubiegima sieklos, patrotitu stypribe, pučkos ir kitus išmietimus, negromulavima, patrotitu stypribe, pylva, kiapenu, inkstu ir pusles ligas, ruma-tizma, gonorrhoea arba triperi, naujai igautas lygas, strictura ir vysas vyrų lygas, gal buti išgidomas sava namuse privatiškai, slapta ir labai pygjai.

Ta, dykai igauta knyga, pasakis jums kodėl jus kentat ir kaip galet galutinaj isigydyti. Knyga ta yra kraštuvė žinios, katrus ture žinoti kožnas vedes arba nevedes vyras. Ta knyga yra parašita par Daktara, katras atsydave ilgo lajka tyrinejmu tu, specialisku lygu. Tėmykit, jog ta knyga yra siusta vysai dykai, užmokam už pačto, ing užpečeta konverta. Neiusk nekokių piringu, tyk parašik sava varda, ir adresa ant žemiaus paduotu kuponu, katru siusk mums šendena.

DYKAI GAUTOS KNYGAS KUPONAS.

DR. JOS. LISTER & CO., L 903 22 Fifth Avenue, Chicago:
Godotinas Tamista: Pagal Tamistos prizadejima, aš norieljan jog Tamista prisistumel man vysai dykai vėna jusu knyga del vyrų

Vardas.....
Adresas:..... Steltas.....

Draugai skaitykite ir platinkite

„Kova“